

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ และศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ครูสังคมศึกษาชายกับครูสังคมศึกษาหญิง ครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และครูสังคมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ จำนวน 700 ฉบับ โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประเภทโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพครูของสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามทัศนคติมี 2 ส่วน แต่ละส่วนมีลักษณะดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูสังคมศึกษา เป็นคำถามแบบตรวจสอบคำตอบ (Check-list)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษา เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับตามแบบของลิเคอร์ท (Likert)

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามทัศนคติที่ส่งไปได้รับกลับคืนจำนวน 611 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.29 นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ดังนี้

ส่วนที่ 1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทัศนคติ คำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบ แลวนำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยาย

ส่วนที่ 2 ทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษา คำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่ เพื่อเปรียบเทียบหาความแตกต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษากลุ่มต่าง ๆ แลวนำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของครูสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ หญิงร้อยละ 62.85 ชายร้อยละ 37.15 ครูสังคมศึกษาส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี ร้อยละ 49.59 ส่วนประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 32.57 ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 67.43 วุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่ จบระดับปริญญาตรี ครูสังคมศึกษาได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะร้อยละ 39.93 และไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะร้อยละ 60.07 ครูสังคมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนรัฐบาล ร้อยละ 87.07 ในโรงเรียนราษฎร์ร้อยละ 12.93 โรงเรียนตั้งอยู่ในส่วนกลางร้อยละ 41.73 ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคร้อยละ 58.27 ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่สอน 16-20 คาบ ร้อยละ 51.23 และหน้าที่รับผิดชอบพิเศษนอกเหนือจากงานสอนวิชาสังคมศึกษาคือ เป็นอาจารย์ประจำชั้นหรืออาจารย์ที่ปรึกษาร้อยละ 71.19 วิธีแสวงหาความรู้ทางด้านสังคมศึกษา ส่วนมากใช้การอ่านตำราเกี่ยวกับสังคมศึกษาร้อยละ 94.93 อ่านวารสารหรือหนังสือพิมพ์ร้อยละ 92.96 ฟังวิทยุและคู่มือทัศนร้อยละ 92.47 เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาร้อยละ 46.81 ฟังบรรยายหรืออภิปรายร้อยละ 16.53 และที่น้อยที่สุดคือทัศนศึกษา ทัศนศึกษา สันทนาการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลในวงการต่าง ๆ ฯลฯ ร้อยละ 7.86 สาเหตุที่ครูสังคมศึกษาต้องสอนวิชาสังคมศึกษาเพราะเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือโท ร้อยละ 76.27 มีความถนัดและชอบมากเป็นพิเศษร้อยละ 35.19 ผู้บริหารหรือหัวหน้าหมวดขอให้สอนเพราะขาดครูสังคมศึกษา ร้อยละ 6.55 และไม่มีใครสอนและอื่น ๆ ร้อยละ 4.91

2. ทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาโดยส่วนรวม

2.1 ด้านความนิยมยกย่องในอาชีพครู ครูสังคมศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมาก ในเรื่องอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติควรแก่การภาคภูมิใจ อาชีพครูเป็นอาชีพที่เหมาะสมทั้งสำหรับเพศหญิงและเพศชาย ครูเป็นผู้กำหนดอนาคตของชาติ ครูทุกคนสามารถเป็นครูสังคมศึกษาที่ดีได้ ครูเปรียบเสมือนบิณฑบาตคนที่สองของนักเรียน ส่วนทัศนคติของครูสังคมศึกษาที่เห็นด้วยในระดับปานกลางในเรื่อง สังคมมองผู้ที่ได้รับปริญญาทางการศึกษาวามีศักดิ์ศรี เท่ากับผู้ที่ได้รับปริญญาสาขาอื่น

2.2 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ครูสังคมศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยในระดับปานกลางในเรื่อง อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้เต็มที่ ครูสังคมศึกษาสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองได้มาก เงินเดือนของครูสังคมศึกษาสมคูลย์กับปริมาณงานและความรับผิดชอบ และงานสอนที่ทำอยู่ขณะนี้ช่วยให้มีเกียรติยศ ชื่อเสียงในสังคม ส่วนทัศนคติของครูสังคมศึกษาที่เห็นด้วยในระดับน้อยในเรื่อง อาชีพครูเป็นงานที่ให้ผลตอบแทนทางการเงินที่คุ้มค่า ครูสังคมศึกษาสามารถหารายได้จากการสอนพิเศษในวิชานี้

2.3 ด้านสวัสดิการและนันทนาการ ครูสังคมศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในเรื่อง ครูควรได้รับเงินเบิกค่ารักษาพยาบาลคืนอย่างรวดเร็วและโรงเรียนควรให้ความปลอดภัยแก่ครูทุกคนในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ ส่วนทัศนคติของครูสังคมศึกษาที่เห็นด้วยในระดับมาก ในเรื่อง ครูสังคมศึกษาพร้อมเสมอที่จะเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดารถ้าได้รับสวัสดิการที่ดี โรงเรียนควรจัดที่อยู่อาศัยหรือบ้านพักครูให้แก่ครูทั้งในเมืองและในชนบทอย่างเพียงพอ โรงเรียนควรจัดหาครูไปท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือโรงเรียนทั่วประเทศควรจัดตั้งชมรมครูสังคมศึกษาขึ้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูภายในโรงเรียนและบุคคลอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน และครูสังคมศึกษาควรเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพครูด้วย และทัศนคติของครูสังคมศึกษาที่เห็นด้วยในระดับน้อยในเรื่อง ในช่วงโรงเรียนปิดภาคเรียน ครูควรจะได้รับ การพักผ่อนอย่างเต็มที่

2.4 ค่านักการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ครูสังคมนักศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในเรื่องผู้บริหารควรเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะอย่างเท่าเทียมกัน ครูที่จะไปศึกษาต่อและเข้ารับการอบรมควรจัดให้ตรงตามสายวิชาที่สอนอยู่ ผู้ที่ไปรับการอบรมหรือสัมมนาแล้วควรนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้แก่ครูทุกคนภายในหมวดทราบ ผู้บริหารควรจัดอบรมครูประจำการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ทันสมัยให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน ครูสังคมนักศึกษาคควรแหล่งวิชาการเพื่อการศึกษาคนควา ครูสังคมนักศึกษาคควรศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่วนทัศนคติของครูสังคมนักศึกษาที่เห็นด้วยในระดับมากในเรื่อง ผู้บริหารควรเชิญวิทยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและอื่น ๆ แก่ครูในหมวดวิชาอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูสังคมนักศึกษาได้มีโอกาสทดลองกลวิธีการสอนและหาวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ ครูสังคมนักศึกษาควรเข้าร่วมหรือมีส่วนทางกิจกรรมในค่านการ เมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อจะนำประสบการณ์เหล่านี้ไปแนะนำให้นักเรียน ครูสังคมนักศึกษาคควรศึกษาและวิจัยสภาพการสอนวิชาสังคมนักศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงอันเป็นแนวทางนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และครูสังคมนักศึกษาคควรหาความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ

2.5 ค่านคุณสมบัติของครูสังคมนักศึกษา ครูสังคมนักศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในเรื่อง ครูสังคมนักศึกษาคควรมีความมั่นใจในตนเอง ครูสังคมนักศึกษาควรมีความสามารถในการใช้คำพูดสื่อความหมายได้ชัดเจนและถูกต้อง ครูสังคมนักศึกษาคควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ครูสังคมนักศึกษาควรมีบุคลิกภาพและริบฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และครูสังคมนักศึกษาคควรมีความอยากรู้อยากเห็นมีแรงจูงใจใฝ่รู้อยู่เสมอ ส่วนทัศนคติของครูสังคมนักศึกษาที่เห็นด้วยในระดับมาก ในเรื่อง ครูสังคมนักศึกษาคควรถ่างกายให้เหมาะสมสุขภาพ เรียบร้อย ครูสังคมนักศึกษาคควรมีเป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ครูสังคมนักศึกษาควรมีวัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ครูสังคมนักศึกษาคควรมีความเสียสละ ครูสังคมนักศึกษาควรมีความยุติธรรม ครูสังคมนักศึกษาคควรมีผู้มีอารมณ์รื่นเริงยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นนิจ ครูสังคมนักศึกษาควรมีสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีตลอดเวลา ครูสังคมนักศึกษาคควรมีเป็นผู้มองโลกในแง่ดีปราศจากอคติ ครูสังคมนักศึกษาคควรมีใจกว้าง

เห็นอกเห็นใจผู้เรียน ครูสังคมนาควรมีความประพฤติกี่เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน และครูสังคมนาควรมีความรักและศรัทธาในอาชีพครู

2.6 ด้านความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ ครูสังคมนาควรมีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในเรื่องครูสังคมนาควรมีทักษะในการแสวงหาความรู้ในทางสังคมนาศาสตร์ โดยใช้เครื่องมือ เช่น แผนที่ ลูกโลก ครูสังคมนาควรรกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และครูสังคมนาควรมีความยุติธรรมในการวัดผลประเมินผลนักเรียน ส่วนทัศนคติของครูสังคมนาที่เห็นด้วยในระดับมาก ในเรื่อง ผู้ที่จะเป็นครูสังคมนาต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาหรือการอบรมด้านการเรียนการสอนสังคมนาโดยเฉพาะ ครูสังคมนาควรมีทักษะในการนำจิตวิทยาการเรียนรู๋มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน ครูสังคมนาควรมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และโครงสร้างของหลักสูตรสังคมนาในระดับมัธยมศึกษา ครูสังคมนาควรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางสังคมนาอย่างกว้างขวาง ครูสังคมนาควรวเคราะห์และเปรียบเทียบเกี่ยวกับระบบการเมือง การปกครอง สถานการณ์ทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ทั้งภายในและต่างประเทศ ได้ ครูสังคมนาควรมีเตรียมการสอนทุกครั้งแม้เป็นบทเรียนที่เคยสอนมาแล้ว ครูสังคมนาควรมีเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูสังคมนาควรมีจัดพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ ครูสังคมนาควรมีฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูสังคมนาควรมีสามารถนำเหตุการณ์ปัจจุบันมาสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา ครูสังคมนาควรมีสามารถสร้างความศรัทธาจากบทเรียนได้ ครูสังคมนาควรมีเสรีภาพในการสอนหรือสนทนาทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และการทำงานของรัฐบาลในทางที่เป็นความจริงได้อย่างเสรี การสอนเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนไม่จำเป็นที่ครูจะต้องสอนจบทุกเรื่อง ครูอาจจะมอบหมายงานให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและช่วยกันสรุป ครูสังคมนาควรมีฝึกทักษะให้นักเรียนมีวิถีทางการดำเนินชีวิตเป็นแบบประชาธิปไตย และนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมนาควรมีทำเมื่อจบบทเรียนแต่ละเรื่อง ครูสังคมนาควรมีติดตามผลงานและผลการสอบของนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ ครูสังคมนาควรมีใช้เทคนิคการวัดผลหลายวิธี เพื่อวัดผลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ครูสังคมนาควรมีชี้แจง

ให้นักเรียนรู้วิธีที่ครูจะใช้ประเมินผลการเรียนในวิชาที่สอน ครูสังคมนาการวิเคราะห์ และประเมินผลการสอนของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ครูสังคมนาการเห็นว่าอุปกรณ์การสอน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับวิชาสังคมนาการ ครูสังคมนาการสามารถใช้อุปกรณ์การสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูสังคมนาการรู้จักนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการสอนให้มากที่สุด และครูสังคมนาการคิดแปลงวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนทัศนคติของครูสังคมนาการที่เห็นด้วยในระดับปานกลางมีเพียงเรื่องเดียว คือ การสอนสังคมนาการให้เข้าใจใดดีที่สุดคือการใช่วิธีสอนแบบบรรยาย แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทในหนังสือแบบเรียน

2.7 ความบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมของครูสังคมนาการ

ครูสังคมนาการมีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากในเรื่อง งานสอนของครูสังคมนาการเป็นการสร้างความมั่นคงของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ครูสังคมนาการ เผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ครูสังคมนาการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติให้นักเรียนและบุคคลในสังคม ครูสังคมนาการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้นักเรียน ครูสังคมนาการฝึกให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมกล่อมเกลาศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของครูสังคมนาการโดยตรง ครูสังคมนาการวิเคราะห์และเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ครูสังคมนาการร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ครูสังคมนาการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูสังคมนาการเป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วย ครูสังคมนาการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และครูสังคมนาการมีบทบาทในการศึกษาและวิเคราะห์สังคม

3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมนาการในส่วนกลางกับส่วน

ภูมิภาค โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทัศนคติที่แตกต่างกันคือ

3.1 ด้านความนิยมยกย่องในอาชีพครู ครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาค มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง ในเรื่องอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติควรแก่การภาคภูมิใจ อาชีพครูเป็นอาชีพที่เหมาะสมทั้งสำหรับเพศหญิงและเพศชาย และครูเปรียบเสมือนบิดา มารดาคนที่สองของนักเรียน ส่วนทัศนคติที่ครูสังคมศึกษาส่วนกลางมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าส่วนภูมิภาค ในเรื่อง ครูทุกคนสามารถเป็นครูสังคมศึกษาที่ดีได้

3.2 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาส่วนภูมิภาค ในเรื่อง อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อยทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้เต็มที่ ส่วนทัศนคติที่ครูสังคมศึกษาส่วนภูมิภาคมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าส่วนกลางในเรื่อง ครูสังคมศึกษาสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองได้มาก และงานสอนที่ทำอยู่ขณะนี้ ช่วยให้ให้มีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคม

3.3 ด้านสวัสดิการและนันทนาการ ครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาค มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง ในเรื่อง ครูสังคมศึกษาพร้อมเสมอที่จะเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดาร ถ้าได้รับสวัสดิการที่ดี โรงเรียนควรให้ความปลอดภัยแก่ครูทุกคนในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ โรงเรียนควรจัดพาครูไปท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูภายในโรงเรียนและบุคคลอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน และครูสังคมศึกษาคควร เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพครูด้วย

3.4 ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาค มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง ในเรื่อง ผู้บริหารควรเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ที่จะเข้า

รับการอบรมหรือสัมมนาแล้วควรนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้แก่ครูทุกคนภายในหมวดทราบ ผู้บริหารควรจัดอบรมครูประจำการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ทันสมัยให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน ผู้บริหารควรเชิญวิทยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและอื่น ๆ แก่ครูในหมวดวิชาอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูส่งนักศึกษาได้มีโอกาสทดลองกลวิธีการสอนและหาวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ ครูส่งนักศึกษาควรเข้าร่วมหรือมีส่วนทางกิจกรรมในค่านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อจะนำประสบการณ์เหล่านั้นไปแนะนำให้นักเรียน และครูส่งนักศึกษาควรศึกษา และวิจัยสภาพการสอนวิชาส่งนักศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงอันเป็นแนวทางนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

3.5 ด้านคุณสมบัติของครูส่งนักศึกษา : ครูส่งศึกษาในส่วนภูมิภาค มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าส่วนกลาง ในเรื่อง ครูส่งศึกษาควรแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพเรียบร้อย ครูส่งศึกษาต้องมีวัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ครูส่งศึกษาควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ครูส่งศึกษาต้องมีความยุติธรรม ครูส่งศึกษาต้องเป็นผู้ที่เคารพ เหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และครูส่งศึกษาต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ตลอดเวลา

3.6 ด้านความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ : ครูส่งศึกษาในส่วนภูมิภาค มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าส่วนกลาง ในเรื่อง ครูส่งศึกษาควรมีทักษะในการนำ จิตวิทยาการเรียนรู้อมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน ครูส่งศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรส่งศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ครูส่งศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาทางสังคมศาสตร์อย่างกว้างขวาง ครูส่งศึกษาควรมีทักษะในการแสวงหาความรู้ในทางสังคมศาสตร์โดยใช้เครื่องมือ เช่น แผนที่ลูกโลก ครูส่งศึกษาควรเตรียมการสอนทุกครั้งแม้เป็นบทเรียนที่เคยสอนมาแล้ว ครูส่งศึกษาควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ครูส่งศึกษาควรสามารถนำเหตุการณ์ปัจจุบันมาสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา ครูส่งศึกษาควรมีเสรีภาพในการสอนหรือสนทนาทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และการทำงานของรัฐบาลในทางที่เป็นความจริงได้อย่างเสรี ครูส่งศึกษาควรฝึกทักษะให้นักเรียนมีวิถีทางการดำเนินชีวิตเป็นแบบประชาธิปไตยและนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ครูส่งศึกษาควรมีความยุติธรรมในการวัดผลประเมินผลนักเรียน การวัดผล

สัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาควรทำเมื่อจบบทเรียนแต่ละเรื่อง ครูสังคมศึกษาควรใช้เทคนิคการ วัดผลหลายวิธีเพื่อวัดผลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ครูสังคมศึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนรู้อะไรที่ครูจะใช้ประเมินผลการเรียนในวิชาที่สอน ครูสังคมศึกษาควรวิเคราะห์และประเมินผลการสอนของตนเองอยู่เสมอเพื่อทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ครูสังคมศึกษาควรสามารถใช้อุปกรณ์การสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูสังคมศึกษาควรคิดแปลงวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน

3.7 ค่านิยม บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมของครูสังคมศึกษา : ครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาคมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง ในเรื่องงานสอนของครูสังคมศึกษาเป็นการสร้างความมั่นคงของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ครูสังคมศึกษาควรเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ครูสังคมศึกษาควรสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน ครูสังคมศึกษาควรร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ครูสังคมศึกษาควรเข้าร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นอย่างเต็มที่เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและครูสังคมศึกษาควรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

4. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาชายกับครูสังคมศึกษาหญิง โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทัศนคติที่แตกต่างกันคือ

4.1 ค่านิยมยกย่องในอาชีพครู : ครูสังคมศึกษาชายมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง ในเรื่อง อาชีพครูเป็นอาชีพที่เหมาะสมทั้งสำหรับเพศหญิงและเพศชาย

4.2 ค่านิยมทางเศรษฐกิจและสังคม : ครูสังคมศึกษาชาย มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิงในเรื่อง ครูสังคมศึกษาสามารถหารายได้จากการสอนพิเศษในวิชานี้

4.3 ค่านิยมสวัสดิการและนันทนาการ : ครูสังคมศึกษาชายมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง ในเรื่อง ในช่วงโรงเรียนปิดภาคเรียน ครูควรจะได้รับบริการพักผ่อนอย่างเต็มที่ ครูสังคมศึกษาพร้อมเสมอที่จะเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดาร ถ้าได้รับสวัสดิการที่ดี โรงเรียนควรจัดที่อยู่อาศัย หรือบ้านพักครูให้แก่ครูทั้งในเมืองและ

ในชนบทอย่างเพียงพอ โรงเรียนควรจัดหาครูไปท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูภายในโรงเรียน และบุคคลอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียนและครูสังคมศึกษาควรเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพครู ด้วย ส่วนทัศนคติที่ครูสังคมศึกษาหญิงมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาชาย เพียงเรื่องเดียว คือ ครูควรได้รับเงินเบิกการรักษาพยาบาลคืนอย่างรวดเร็ว

4.4 ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม : ครูสังคมศึกษาชายมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง ในเรื่อง ครูสังคมศึกษาควรเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมทางกิจกรรมในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำประสบการณ์เหล่านี้ไปแนะนำให้แก่นักเรียน

4.5 ด้านคุณสมบัติของครูสังคมศึกษา : ครูสังคมศึกษาชาย มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง ในเรื่อง ครูสังคมศึกษาต้องมีวัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ครูสังคมศึกษาควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ครูสังคมศึกษาต้องเป็นผู้ที่เคารพเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูสังคมศึกษาต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีตลอดเวลา ครูสังคมศึกษาควรมองโลกในแง่ดี ปราศจากอคติ ครูสังคมศึกษาควรมีใจกว้างเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ครูสังคมศึกษาควรมีความประพฤติดีเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน และครูสังคมศึกษาต้องมีความรักและศรัทธาในอาชีพครู

4.6 ด้านความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ : ครูสังคมศึกษาชายมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง ในเรื่อง ครูสังคมศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ครูสังคมศึกษาควรวิเคราะห์และเปรียบเทียบเกี่ยวกับระบบการเมือง การปกครอง สถานการณ์ทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมทั้งภายในและต่างประเทศได้ ครูสังคมศึกษาควรมีทักษะในการแสวงหาความรู้ในทางสังคมศาสตร์ โดยใช้เครื่องมือ เช่น แผนที่ ลูกโลก ครูสังคมศึกษาควรจัดพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ ครูสังคมศึกษาควรฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูสังคมศึกษา ควรฝึกทักษะให้นักเรียน มีวิถีทางการดำเนินชีวิตเป็นแบบประชาธิปไตยและนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน ครูสังคมศึกษาควรมีความยุติธรรมในการวัดผลประเมินผลนักเรียน ครูสังคมศึกษาควรใช้เทคนิคการวัดผลหลายวิธี เพื่อวัดผลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ครูสังคมศึกษาควรวิเคราะห์และประเมินผล

การสอนของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ครูสังคมนักศึกษาคณะรัฐ
จักนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการสอนให้มากที่สุด และครูสังคมนักศึกษาค
ัดแปลงวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน

4.7 กานบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของครูสังคมนักศึกษา :

ครูสังคมนักศึกษาชาย มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนักศึกษาหญิง ในเรื่อง งานสอนของ
ครูสังคมนักศึกษาเป็นการสร้างความมั่นคงของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ครูสังคมนักศึกษา
ควรสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ักเรียน ครูสังคมนักศึกษาคควรฝึกให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหา
ของตนเองและสังคมได้อย่างมีเหตุผล ครูสังคมนักศึกษาคควรวิเคราะห์และ เสนอแนะวิธีแก้
ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอย่างมีเหตุผล ครูสังคมนักศึกษาคควรร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากร-
ธรรมชาติ ครูสังคมนักศึกษาคควรเข้าร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นอย่างเต็มใจ
เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูสังคมนักศึกษาคควรเป็นที่ปรึกษาและ
ช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วย ครูสังคมนักศึกษาคควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเสียสละเพื่อส่วน
รวมและครูสังคมนักศึกษาคควรมีบทบาทในการศึกษาและวิเคราะห์สังคม

5. เปรียบเทียบทัศนคติค่อวิชาชีพของครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการ
ทำงาน 5 ปีขึ้นไป กับครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี โดย
ส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
ทัศนคติที่แตกต่างกันคือ

5.1 กานความนิยมยกย่องในอาชีพครู : ครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์
ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่า ครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์ใน
การทำงาน 5 ปีขึ้นไป ในเรื่อง ครูเปรียบเสมือนบิดามารดาคนที่สองของนักเรียน

5.2 กานสวัสดิการและนันทนาการ : ครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์
ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์ใน
การทำงาน 5 ปีขึ้นไป ในเรื่อง โรงเรียนควรจัดพาครูไปท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อน
หย่อนใจ และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูภายใน
โรงเรียนและบุคคลอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน

5.3 กานการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม : ครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์
ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการ
ทำงานต่ำกว่า 5 ปี ในเรื่อง ครูที่จะไปศึกษาต่อและเข้ารับการอบรมควรถูกจัดให้ตรงตาม
สาขาวิชาที่สอนอยู่

5.4 ด้านความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ : ครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป ในเรื่อง การสอนสังคัมศึกษาให้เข้าใจได้ที่ดีที่สุด คือ การใช้วิธีการสอนแบบบรรยายแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทในหนังสือแบบเรียน และครูสังคัมศึกษาควรมีความยุติธรรมในการวัดผล ประเมินผลนักเรียน ส่วนทัศนคติที่ครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไปมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ในเรื่อง ครูสังคัมศึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนรู้วิธีที่ครูจะใช้ประเมินผลในวิชาที่เรียน

6. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคัมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรม โดยเฉพาะกับครูสังคัมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทัศนคติที่แตกต่างกันคือ

6.1 ด้านความนิยมยกย่องในอาชีพครู : ครูสังคัมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง ครูทุกคนสามารถเป็นครูสังคัมศึกษาที่ดีได้ และสังคัมมองผู้ที่ได้รับปริญญาทางการศึกษามีศักดิ์ศรีเท่ากับผู้ที่ได้รับปริญญาสาขาอื่น

6.2 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม : ครูสังคัมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีรายได้พอทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคัมได้เต็มที่

6.3 ด้านสวัสดิการและนันทนาการ : ครูสังคัมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง โรงเรียนควรจัดหาครูไปท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ

6.4 ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม : ครูสังคัมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง ครูที่จะไปศึกษาต่อและเข้ารับการอบรมควรจัดให้ตรงตามสาขาวิชาที่สอนอยู่

6.5 ด้านคุณสมบัติของครูสังคัมศึกษา : ครูสังคัมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง ครูสังคัมศึกษาควรเป็นผู้มองโลกในแง่ดีปราศจากอคติ

6.6 ด้านความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ : ครูสังคมนตรีศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนตรีศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง ครูสังคมนตรีศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรสังคมนตรีศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ส่วนทัศนคติที่ครูสังคมนตรีศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนตรีศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง ครูสังคมนตรีศึกษาควรมีทักษะในการแสวงหาความรู้ในทางสังคมศาสตร์ โดยใช้เครื่องมือ เช่น แผนที่ ลูกโลก

6.7 ด้านบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของครูสังคมนตรีศึกษา: ครูสังคมนตรีศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนตรีศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ในเรื่อง ครูสังคมนตรีศึกษาควรเป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วย

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษา" ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้คือ

1. สถานภาพของครูสังคมนตรีศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของครูสังคมนตรีศึกษา พบว่าครูสังคมนตรีศึกษาถึงร้อยละ 60.07 ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ ส่วนครูสังคมนตรีศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะมีเพียง 39.93 เท่านั้นเอง จากผลการวิจัยนี้ จะเห็นได้ว่าครูสังคมนตรีศึกษาส่วนมากไม่ได้รับการฝึกอบรมทางด้าน การเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาโดยเฉพาะ ดังนั้นจึงทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาขาดประสิทธิภาพ ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เพราะผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ ย่อมไม่ทราบธรรมชาติของวิชาสังคมนตรีศึกษา ขาดเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ขาดความรู้ในเนื้อหาวิชา และไม่ทราบวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมนตรีศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรจะต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้คือ เริ่มตั้งแต่การรับสมัครและการสอบคัดเลือกครูสังคมนตรีศึกษาที่จะไปบรรจุเป็นครูประจำการนั้น จะต้องได้รับการฝึกอบรมมาทางด้าน การเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาโดยเฉพาะเท่านั้น และจะต้องกระทำ

อย่างรัดกุมและเคร่งครัด มิฉะนั้นแล้วการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจะไม่บรรลุตามเป้าหมายอยู่เช่นเดิม

2. ทักษะคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม แยกอภิปรายเฉพาะทัศนคติที่สำคัญเท่านั้น ดังนี้

2.1 ทักษะคิต้านความนิยมยกย่องในอาชีพครู

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ควรแก่การภาคภูมิใจในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี รังสีโยกฤษฎ์¹ พบว่า นักเรียนฝึกหัดครูชั้นปีที่ 2 เห็นว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าสรรเสริญ น่าภูมิใจ มีความสำคัญ มีเกียรติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนา แสนสุข² พบว่า นิสิตครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิตา รักนพลเมือง³ ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เชื่อว่าวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญต่อประเทศชาติ

การที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นสิ่งที่ยิ่งที่ครูสังคมศึกษาในปัจจุบันนี้มองเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติควรแก่การภาคภูมิใจ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นภาคภูมิใจให้ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่เหมาะสมทั้งสำหรับเพศหญิงและเพศชายในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา พงษ์ไทย⁴ พบว่า ครูชายส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูควรมีทั้งสองเพศ แต่ขัดแย้งกับ

¹อารี รังสีโยกฤษฎ์, "การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูระดับชั้นประกาศนียบัตรการศึกษาและระดับชั้นประโยคประถมศึกษา," หน้า 47.

²วัฒนา แสนสุข, "ทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นครูในต่างจังหวัดของนิสิตครูศาสตร์," หน้า 59.

³ชนิตา รักนพลเมือง, "การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคณะครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพ," หน้า 63.

⁴วนิดา พงษ์ไทย, "ทัศนคติของครูชายที่มีต่อการเป็นครู," หน้า 50.

ผลการวิจัยของ โสคติผล มีทรัพย์¹ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1-4 ของคณะครุศาสตร์ และ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน บางแสน เห็นว่า อาชีพครูเป็นอาชีพของเพศหญิง และ ชีตา บุญยานยาว² พบว่า ครูวุฒิปริญญาโทสาขาการแนะแนว เห็นว่าอาชีพครูเหมาะกับ ผู้ชายสูงกว่าครูปริญญาโทสาขาอื่น ๆ นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ เสรี ลาซโรจน์³ ยังพบอีกว่านิสิตชายรู้สึกเห็นว่าเหมาะที่จะเป็นครูมากกว่านิสิตหญิง

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ ซึ่งเกิมนั้น เห็นว่าอาชีพครูนั้นเหมาะสำหรับเพศใดเพศหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนี้ครูสังคมศึกษาทั้งประเทศ เห็นว่าอาชีพครูนั้นเหมาะสมทั้งสำหรับเพศหญิงและเพศชาย ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นในแนวทางเช่นนี้เป็นสิ่งที่ดี เพราะครูนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีทั้งเพศหญิงและเพศชาย เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นว่าครูเป็นผู้กำหนดอนาคตของชาติในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิตา รักษ์พลเมือง⁴ ที่พบว่า นิสิตคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เห็นว่า วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ นอกจากนี้ยัง

¹โสคติผล มีทรัพย์, "องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจและความมั่นคงในการเลือกครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน บางแสน และนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5," หน้า 130.

²ชีตา บุญยานยาว, "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของครูปริญญาโทสาขาการแนะแนว และครูปริญญาโทสาขาอื่น ๆ ที่มีต่ออาชีพครู," หน้า 59.

³เสรี ลาซโรจน์, "ทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปทุมวัน บางแสน ปีการศึกษา 2505 เกี่ยวกับอาชีพครู," บทคัดย่อ.

⁴ชนิตา รักษ์พลเมือง, "การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพครู," หน้า 63.

ตรงกับผลการวิจัยของ อารี รังสีโยกฤษณ์¹ พบว่า นักเรียนฝึกหัดครูชั้นปีที่ 2 เห็นว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ มีความจำเป็นและผลการวิจัยของ วังนา บุญวานิช² พบว่า นักเรียนฝึกหัดครู เห็นว่า อาชีพครูมีประโยชน์ต่อสังคมและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อารี สัตถวี³ กล่าวว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องให้บริการและรับผิดชอบต่อสังคม และ พันัส หันนาคินทร์⁴ กล่าวว่าครูยอมจะเป็นผู้กำหนดอนาคตของชาติ

การที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นบุคคลที่อบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี เป็นแบบอย่างให้แก่เยาวชนดังนั้นถ้าครูเป็นผู้มีวัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรมแล้ว ย่อมสามารถช่วยพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมเช่นกัน ถ้าพลเมืองของชาติเป็นคนที่มีคุณภาพแล้ว ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า ด้วยเหตุผลดังกล่าว ครูจึงมีความสำคัญมีผลต่อความมั่นคงและความอยู่รอดของประเทศชาติ

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนมากเห็นว่า ครูทุกคนสามารถเป็นครูสังคมศึกษาที่ดีได้ สาเหตุที่ครูสังคมศึกษาเห็นด้วยมากในเรื่องนี้ อาจจะมีสาเหตุมาจากเหตุผลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

¹อารี รังสีโยกฤษณ์, "การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูระดับชั้นประกาศนียบัตรการศึกษาและระดับชั้นประโยคประถมศึกษา," หน้า 47.

²วังนา บุญวานิช, "การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ภาคการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2507," หน้า 52.

³อารี สัตถวี, "การตั้งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาอาชีพครู," ศูนย์ศึกษา 12 (พฤศจิกายน 2508).

⁴พันัส หันนาคินทร์, การศึกษาของไทย (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช 2511), หน้า 187-189.

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูสังคมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะยังมีความคิดเห็นที่ผิดอยู่ จำเป็นจะต้องรีบแก้ไขอย่างรวดเร็ว มิฉะนั้นแล้ว จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ครูสังคมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะทุกคนจะต้องเปลี่ยนความคิดเสียใหม่ว่า คนที่จะเป็นครูสังคมศึกษานั้นจะต้องได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ ไม่ใช่ใคร ๆ ก็เป็นครูสังคมศึกษาได้ การเป็นครูสังคมศึกษาจะต้องมีการเตรียมตัวมาก่อน ดังมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ว่าผู้ที่จะเป็นครูสังคมศึกษานั้นจะต้องมีความสามารถพิเศษ และจะต้องเตรียมครูที่จะเป็นครูสังคมศึกษาอย่างดี และถูกต้อง ซึ่ง โจนาธาน ซี แมคเลนดอน¹ (Jonathan C. McLendon) ได้กล่าวว่าครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะต้องมีความสามารถพิเศษ คือ ต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาสังคมศึกษาดีพอ มีประสบการณ์ทางสังคม มีความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย มีทักษะในการเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น มีความเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และจะต้องมีข้อกำหนด 2 อย่าง คือประกาศนียบัตรวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมี 2 แบบ เป็นประกาศนียบัตรชนิดหมวดวิชาและรายวิชา อีกอย่างหนึ่งคือต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาสังคมศึกษา 24-60 ชั่วโมง (semester hours) ในโปรแกรมหลักสูตร 4 ปี และในแต่ละวิชาเอกต้องเรียนมาประมาณ 12-50 ชั่วโมง (semester hours) วิชาเอกสังคมศึกษาโดยทั่วไปมักจะเลือกเอาเฉพาะวิชาเดียว แต่ครูสังคมศึกษาอาจจะต้องเรียนวิชาทางสังคมศาสตร์ 2 วิชา หรือมากกว่าเพิ่มเติมอีกก็ได้ นอกจากนี้ บุญถิ่น อัทธการ และรัตน ทันบุญเต็ก² ได้กล่าวถึงหลักสูตรการเตรียมครูระดับต่าง ๆ ว่า จะต้องมีความรู้ทางวิชาสามัญและวิชาเฉพาะสาขา และวิชาครู เพื่อครูสังคมศึกษาจะได้นำวิชาความรู้เหล่านี้ไปสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ

¹Jonathan C. McLendon, Social Study in Sceondary Education (New York: The Macmillan Company, 1965), pp.513-516.

²บุญถิ่น อัทธการ และรัตน ทันบุญเต็ก, ภาวะเตรียมครู, กระทรวงศึกษาธิการ 2513, หน้า 30-31.

วิชาตามที่ เซอร์ลี เอช อิงเกิล¹ (Shirley H. Engle) ได้กล่าวว่า "จุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาไม่ได้อยู่ที่ตัวหนังสือหรือเนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่อยู่ที่อุปนิสัยและคุณลักษณะของประชาชน เพราะเป้าหมายของการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ความเป็นพลเมืองดี" ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิชาสังคมศึกษาของ เอ็ดวิน เฟนตัน² (Edwin Fenton) กล่าวว่าวิชาสังคมศึกษานั้นมิได้เน้นอยู่ที่วิชาการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวแต่ต้องฝึกฝนถ่ายทอดความเป็นพลเมืองดีแก่นักเรียนโดยเฉพาะ คือสามารถที่จะตัดสินใจได้อย่างฉลาด ถูกต้องเหมาะสม โดยอาศัยวิธีการทางปัญญา และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการจะตัดสินใจทำอะไรลงไปทั้งในค่านิยม พฤติกรรม การแสดงออกของคน และความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม โดยเป็นครูจกวิเคราะห์และประเมินค่า เพราะปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ประชาชนจะต้องเผชิญและตัดสินใจในชีวิตจริงนั้น เป็นปัญหาของโลกที่ย่างยากซับซ้อนต่อการพิจารณาคัดเลือก จากวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาดังกล่าว ครูสังคมศึกษาจะต้องเตรียมตัวหรือเข้ารับการศึกษาอบรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้วัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษายบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นว่าครูเปรียบเสมือนบิคารามารคาคนที่สองของนักเรียนในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุลักษณ์ ศิวรักษ์³ ที่กล่าวว่า ครูมีความสำคัญที่สองรองจากบิคารามารคา และจรรยา คุ้มมี⁴ ได้เขียนหนังสือ "การสอนวิชาสังคมศึกษา" ได้กล่าวถึงลักษณะของครูสังคมศึกษาที่มีสมรรถภาพสูงข้อหนึ่งในหมวด

¹ Shirley, H. Engle, "Decision Making : The Heart of Social Studies Instruction," Crucial Issues in the Teaching of Social Studies (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1964): 29.

² Edwin Fenton, Teaching the New Social Studies in Secondary (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1966), p. 63.

³ สุลักษณ์ ศิวรักษ์, "ความเป็นครู," ศูนย์ศึกษา 15 (มกราคม - มีนาคม, 2511): 18.

⁴ จรรยา คุ้มมี, การสอนสังคมศึกษา (กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์, 2520), หน้า 8 - 12.

คุณลักษณะส่วนบุคคลว่า ครูสังคมนิยมปฏิบัติตนคล้ายบิคามารดาของนักเรียน และตรงกับข้อความตอนหนึ่งที่โคลเอส เบรมเบค¹ (Cole S. Brembeck) ได้เขียนในหนังสือชื่อ "Social Foundation of Education" ที่กล่าวถึงบทบาทของครูในห้องเรียนว่าเป็นเสมือนพ่อแม่คนที่สองของนักเรียน คือต้องดูแลความปลอดภัยของนักเรียนตลอดจนความเป็นอยู่ของนักเรียน

จากตัวอย่างผลการวิจัยที่กล่าวแล้ว ชี้ให้เห็นว่าครูมีความสำคัญมากรองจากบิคามารดา เพราะครูทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลานักเรียนให้เป็นพลเมืองดี ให้ทั้งความรู้ ปัญญา ประสบการณ์และแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ถูก และยิ่งปัจจุบันนี้ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง บิคามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนไม่ค่อยมีเวลาฝึกอบรมให้บุตรธิดาเป็นคนที่มีความประพฤติดี ดังนั้นจึงผลัดภาระหน้าที่เหล่านี้ให้กับทางโรงเรียนและครู ดังนั้นครูสังคมนิยมจึงเห็นว่า ครูเปรียบเสมือนบิคามารดาคนที่สองของนักเรียน ซึ่งก็ถือว่าเป็นทัศนคติที่ดี ที่จะช่วยเสริมให้ครูมีความรัก เมตตา สงสารนักเรียน และพยายามสั่งสอนอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีตามที่ประเทศชาติต้องการ

2.2 ทัศนคติด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมนิยมมีทัศนคติเห็นด้วยในระดับน้อย คือเห็นว่า อาชีพครูเป็นงานที่ให้ผลตอบแทนทางการเงินคุ้มค่า และครูสังคมนิยมสามารถหารายได้จากการสอนพิเศษในวิชานี้ และพบว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อยทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้เต็มที่ ครูสังคมนิยมสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองได้มาก เงินเดือนของทนายสมคูล์กับปริมาณงานและความรับผิดชอบในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิศา พงษ์ไทย² ที่พบว่าครูชายเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าเบื่อหน่าย เพราะต้องทำงานหนัก จำเจ และเป็น

¹Cole S. Brembeck, Social Foundation of Education (New York: John Wiley and Sons, Inc., 1971), pp. 447-481

²วนิศา พงษ์ไทย, "ทัศนคติของครูชายที่มีต่อการเป็นครู," หน้า 54.

อาชีพที่ไม่ก้าวหน้า สร้างตัวยาก เพราะรายได้น้อย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 • ชนิตา รักษ์พลเมือง¹ ที่พบว่า นิสิตคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์เห็นว่า อาชีพครู
 มีความก้าวหน้าในอาชีพน้อย ได้เงินเดือนต่ำ เป็นงานหนัก และยังคงสอดคล้องกับผลการ
 วิจัยของวิชัย จันทร์เทพา² ที่พบว่า ครูสังคมศึกษาประสบปัญหาด้านการเงิน โดยเฉพาะ
 ครูสังคมศึกษาชายประสบปัญหามากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง และครูในส่วนภูมิภาคประสบ
 ปัญหามากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็น
 อย่างมาก โดยเห็นว่าอาชีพครูเป็นงานที่ให้ผลตอบแทนทางการเงินน้อย ไม่สามารถหา
 รายได้จากการสอนพิเศษในวิชาสังคมศึกษา สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในระดับ
 ปานกลาง เงินเดือนสมคูลย์กับปริมาณงานและความรับผิดชอบระดับปานกลาง จากข้อ
 คิดเห็นนี้ พิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ ที่จบการศึกษาใน
 ระดับปริญญาตรี และได้รับการบรรจุชั้นแรก เงินที่ได้รับเท่าเทียมกัน แต่ที่ครูสังคมศึกษา
 คิดเช่นนี้ อาจเนื่องจากภาวะค่าครองชีพสูงขึ้นเรื่อย ๆ นั้นเอง จึงทำให้รายได้ไม่เพียง
 พอกับรายจ่าย ประกอบกับวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่อ่านด้วยตนเองสามารถเข้าใจได้
 (เฉพาะในเนื้อหาเท่านั้น) จึงทำให้ผู้ปกครองหรือนักเรียนไม่ค่อยเห็นความสำคัญของ
 วิชานี้ แต่จะไม่มุ่งความสำคัญให้กับวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา
 อังกฤษ ผู้ปกครองจึงไม่สนับสนุนให้นักเรียนเรียนวิชาสังคมศึกษาเพิ่มเติม หรือเรียน
 พิเศษ ดังนั้นครูสังคมศึกษาจึงไม่สามารถหารายได้จากการสอนพิเศษ นอกจากนี้อาชีพ
 ครูเป็นอาชีพที่มีโอกาสตกโองน้อยกว่าอาชีพอื่น³

¹ชนิตา รักษ์พลเมือง, "การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษา
 ศาสตร์ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่ง ที่มีต่อวิชาชีพครู," หน้า 63.

²วิชัย จันทร์เทพา, "ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังคมศึกษาใน
 ระดับมัธยมศึกษา," บทคัดย่อ หน้า จ-๑.

³ชนิตา รักษ์พลเมือง, "การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษา
 ศาสตร์ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพครู," หน้า 63.

การที่ครูสังคมศึกษาต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจนั้นอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เพราะปฏิบัติงานด้วยความเครียด ห่วง วิตกกังวลถึงค่าครองชีพที่รายได้ไม่พอกับรายจ่าย คิดหาช่องทางเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น บางครั้งต้องออกไปทำงานหารายได้พิเศษข้างนอก ทำให้เสียเวลาราชการ ไม่สามารถทุ่มเทเวลาทั้งหมดเพื่องานและอาชีพของตนเอง

จากปัญหาเศรษฐกิจอาจจะเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต ถ้าครูมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีแล้ว ย่อมมีผลกระทบต่อเพื่อนครูสุขภาพจิตและการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้เพราะว่าครูที่มีสุขภาพจิตไม่ดีย่อมหงุดหงิด ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและการเรียนของนักเรียน

นักจิตวิทยาได้กล่าวว่าความเครียดเกิดขึ้นได้ทั้งทางสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก มีผลทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ หรือคุกคามต่อชีวิตมนุษย์จนทำให้เกิดความไม่สมดุลย์ขึ้น โจน ลัคแมน (Joan Luckman) และคาร์เรน ซี โซเรนเซน¹ (Caren C. Sorensen) ได้สรุปผลของความเครียดไว้ดังนี้ คือ

1. คุกคามต่อชีวิต พยายามทำให้เกิดอันตรายหรือทำลายตัวเรา
2. ไม่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เรเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน
3. ชักขวางการเจริญเติบโต พัฒนาการและความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ
4. เกิดความไม่สมดุลย์ทั้งร่างกายและจิตใจ

ส่วนความวิตกกังวลเป็นภาวะทางอารมณ์ ที่ทุกคนต้องประสบอยู่เสมอในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุผลที่ว่ามนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นและอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ทำให้ทุกคนจะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ หลายประการ เช่น ข้อขัดแย้ง ความคับข้องใจ และความเครียด การปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นผลทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งคุกคามต่อสภาพจิตใจ

¹Joan Luckman and Karen C. Sorensen, Medical Surgical Nursing (Philadelphia: W.B. Saunders Co., 1974), p. 10.

เกิดความไม่สบายใจ ings เรียกว่า ความวิตกกังวล สับสน เกิดความหวาดกลัวว่าตนเองจะไม่ได้รับ
ความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้เกิดความกลัว ภาวะ
ดังกล่าวเป็นภาวะที่ทุกคนพยายามที่จะหลีกเลี่ยง หรือขจัดให้หมดไป ซึ่งจะต้องใช้ความพยายาม
เป็นอย่างมากในการปรับตัวเพื่อก่อสู้กับภาวะการณที่ก่อให้เกิดความกลัวและวิตกกังวลนั้น

นักจิตวิทยาในกลุ่มจิตวิเคราะห์ โดยการนำของ ฟรอยด์ มีความเชื่อว่า "ความ
วิตกกังวลเป็นสิ่งที่จะเป็นหนอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีผลร้ายต่อคนเรา และเป็น
สาเหตุของโรคจิตประสาท"¹

ส่วนนักจิตวิทยาอีกกลุ่มหนึ่งมองความวิตกกังวลในแง่ดีโดยให้ความคิดว่า
"ความวิตกกังวลเปรียบเสมือนแรงจูงใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเกิดกำลังหรือแรงจูงใจ
ที่จะกระทำพฤติกรรมบางอย่าง ดังนั้นความวิตกกังวลจึงมีส่วนช่วยส่งเสริมการ เรียนรู้
เพิ่มความเร็วและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน"² จะเห็นได้ว่าความวิตกกังวลนั้นจะ
มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางร่างกายและจิตใจของบุคคลเป็นอันมาก

จากทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความวิตกกังวลนี้มีทั้งผลดีและผลเสียต่อบุคคล
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของความวิตกกังวล ถ้าบุคคลมีความวิตกกังวลเล็กน้อย
จะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งใคอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่
ถ้าบุคคลมีความวิตกกังวลรุนแรงมากก็จะขจัดความสามารถและประสิทธิภาพของบุคคล
เพราะความวิตกกังวลก่อให้เกิดความเหนื่อยล้า (Fatigue) และขัดขวางต่อปฏิกิริยา
ของร่างกาย

¹Raymond B. Cattell and I.H. Scheier, The Meaning and Measurement of Neuroticism and Anxiety (New York: The Ronald Press Co., 1961), p. 245

²Eugene E. Levitt, The Psychology of Anxiety (New York: Bobbs Merrill Co., Inc., 1967), pp. 112-113, Quoted in Kenneth W. Spence, Behavior Theory and Learning (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc. 1960), p. 10

จากหลักจิตวิทยาข้างกล่าวนั้นจึงยืนยันได้ว่าการปฏิบัติงานนั้นเมื่อเกิดความเครียด ความวิตกกังวลย่อมทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนั้นถ้าต้องการให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการควรจรรีบบริ้งให้มีการเพิ่มเงินเดือนครูให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพ และให้มีมาตรฐานเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ เช่น แพทย์ วิศวกร ผู้พิพากษา เป็นต้น หรือให้สวัสดิการที่ดีแก่ครูทุกคน

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นว่างานสอนที่ทำอยู่ในขณะนี้ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียงในสังคมในระดับปานกลาง และเห็นค่าน้อยในเรื่อง ครูสังคมศึกษาได้รับความเคารพนับถือ ความนิยมยกย่องจากสังคมมากกว่าครูที่สอนวิชาอื่น ๆ

การที่ครูสังคมศึกษามีความเห็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ

1. ครูสังคมศึกษาเห็นว่าวิชาชีพของตนเองก็เท่าเทียมกับวิชาชีพอื่น ดังนั้นไม่จำเป็นที่ครูสังคมศึกษาจะได้รับการยกย่องจากสังคมมากกว่าครูที่สอนวิชาอื่น ๆ

2. ครูสังคมศึกษาเห็นว่างานสอนที่ทำอยู่ในขณะนี้ ช่วยให้เกียรติยศและชื่อเสียงในสังคมในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูสังคมศึกษาได้นำวิชาชีพของตนไปเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ ผู้พิพากษา วิศวกร ฯลฯ จึงทำให้มองวิชาชีพของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

3. การสอบบรรจุข้าราชการครูเข้ารับราชการ ทางกระทรวงศึกษาธิการไม่ค่อยเข้มงวดกวดขันในเรื่องของจรรยาบรรณ หรือผู้ที่จะเป็นครูชั้นอาชีพอย่างจริงจัง จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นเพียงแต่สอบวัดความรู้ความจำ ความเข้าใจทางวิชาการ และสอบสัมภาษณ์เท่านั้น ไม่มีการทดสอบความสามารถในการเป็นครู ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บุคคลทั่วไปหรือรวมทั้งตัวครูเองมีความรู้สึกที่วิชาชีพครูนั้นเป็นง่าย ใคร ๆ ก็สอบไปเป็นครูได้ เพียงแต่ทดสอบความรู้ทางวิชาการให้ผ่าน และสอบสัมภาษณ์ดังนั้นถ้าจะให้วิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับนับถือ สังคมให้ความนิยมยกย่องทัดเทียมกับวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ แล้ว การสอบบรรจุครูจะต้องดำเนินการอย่างเข้มงวดกวดขัน เลือกเฉพาะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะของการเป็นครูชั้นอาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครู เมื่อสามารถคัดเลือกบุคคลได้ตามมาตรฐานวิชาชีพดังกล่าวแล้ว จะทำให้สังคมเห็น

ความสำคัญของวิชาชีพครูมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะครูสังคมศึกษาซึ่งมีความรับผิดชอบ ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโดยตรง

นอกจากนี้ ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูได้นั้นควรจะมีการออกไปรับรองประกอบอาชีพครูให้แก่ผู้ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานได้ และต้องมีการกำหนดระยะเวลาของใบรับรองประกอบอาชีพครู ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีในการที่จะเลือกสรรบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาเป็นครู ทำให้การใช้ครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ผลิตครูก็ผลิตครูอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้¹ และทำให้ครูมีความตื่นตัวในวิชาชีพ เพิ่มความระมัดระวังในการประกอบวิชาชีพครู และมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อปรับปรุงมาตรฐานให้ดีขึ้นสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง²

2.3 หัตถ์คดีด้านสวัสดิการและนันทนาการ

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาพร้อมเสมอที่จะเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดาร ถ้าได้รับสวัสดิการที่ดีในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิตาพงษ์ไทย³ ที่พบว่าครูชายยินดีที่จะไปเป็นครูในชนบทถ้ามีตำแหน่งและรายได้ดีกว่าเดิม นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูควรได้รับเงินเบิกค่ารักษาพยาบาลคืนอย่างรวดเร็ว และโรงเรียนควรให้ความปลอดภัยแก่ครูทุกคนในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการมากที่สุด และครูสังคมศึกษาเห็นว่าโรงเรียนควรจัดที่อยู่อาศัยหรือบ้านพักครูให้แก่ครูทั้งในเมืองและในชนบทอย่างเพียงพอ โรงเรียนควรจัดหาครูไปท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมรา มนต์วานิช⁴ ที่พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาด้าน

¹สุวัตร ศิลปอนันต์, "มาตรฐานการใจและมาตรฐานวิชาชีพครู," ประชากรศึกษา 27: 11 (มิถุนายน 2519): 17-20.

²ทวีป อภิลิทธิ, "มาตรฐานวิชาชีพครู," ประชากรศึกษา 28: 6 (มกราคม 2520): 18.

³วณิตา พงษ์ไทย, "หัตถ์คดีของครูชายที่มีต่อการเป็นครู," หน้า 54.

⁴อมรา มนต์วานิช, "การศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา 2," บทคัดย่อ หน้า 6.

ส่วนตัวคือปัญหาเศรษฐกิจและความปลอดภัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบทความและข้อความตอนหนึ่งของ วสันต์ ม่วงแก้ว¹ ภิญโญ สาร² วิญญู อังคนารักษ์³ และ เสนาะ ติเขาว์และคณะ⁴ ซึ่งได้กล่าวว่าในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ได้ก็ต่อเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทางค่านิยมและทางจิตใจ พอสรุปได้คือ

1. ผลตอบแทนได้แก่เงินเดือน สวัสดิการต่าง ๆ
2. โอกาสในการก้าวหน้า
3. ความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่
4. สถานที่ทำงานดี สะดวก ปลอดภัย
5. ผู้เ้าที่มีความยุติธรรมและมีความเสมอภาค

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า ครูสังคมศึกษามีความต้องการ เป็นอย่างมาก ในด้านสวัสดิการและนันทนาการ โดยเฉพาะการ เบิกเงินรักษาพยาบาลค่อนข้าง รวดเร็ว และความปลอดภัยในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการมากที่สุด การวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการให้สวัสดิการและนันทนาการที่แท้จริงว่า ครูยังได้รับบริการด้าน สวัสดิการและนันทนาการน้อยมาก โดยเฉพาะการ เบิกเงินค่ารักษาพยาบาลค่อนข้าง ล่าช้ามาก และความปลอดภัยในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการยังไม่ดีเพียงพอ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูไม่ดี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ดังนั้นถ้าจะให้ครูสังคมศึกษาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

¹วสันต์ ม่วงแก้ว, "ข้อคิดในการทำงานปัจจุบัน," อุตสาหกรรมสาร 8 (สิงหาคม 2516): 11 - 15.

²ภิญโญ สาร, การบริหารบุคคล (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 273-278.

³วิญญู อังคนารักษ์, วิธีทำงานให้ได้ดี พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: ไทโยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 10-11.

⁴เสนาะ ติเขาว์และคณะ, การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 268-269.

กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน และผู้บริหาร ควรร่วมมือกันช่วยเหลือครูสังคมศึกษา
ทั้งด้านสวัสดิการและนันทนาการ

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นว่าโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนหรือ
โรงเรียนทั่วประเทศควรจัดตั้งชมรมครูสังคมศึกษาขึ้น และครูสังคมศึกษาควร เป็นสมาชิก
สมาคมวิชาชีพครูควายในระดั้มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ การ์ดอน สกอต บาคัส¹
(Gardon Scott Bachus) พบว่าครูสังคมศึกษาไม่ค่อยสนใจเข้าเป็นสมาชิกสมาคม
วิชาชีพครู ตลอดจนไม่สนใจที่จะอ่านนิตยสารที่เกี่ยวกับงานอาชีพของตน และยังสอดคล้อง
กับแนวคิดของ ดนอม มากะจันทร์² ที่กล่าวว่า ครูสังคมศึกษาควร เป็นสมาชิกที่ดีของ
สมาคมอาชีพที่ใช้วิชาการชั้นสูง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอมใจ หิรัญทรัพย์³
ที่พบว่า ความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์เห็นว่าครูสังคมศึกษาควร
จะมีบทบาทต่อวิชาชีพ เช่น การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ

จากผลการวิจัยดังกล่าว โรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศควรร่วมมือจัดตั้งชมรม
ครูสังคมศึกษาขึ้น เื่อร่วมมือกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับวิชา
ชีพของครูสังคมศึกษา เมื่อดำเนินการจัดตั้งแล้วครูสังคมศึกษาทุกคนควรให้ความร่วมมือ
ช่วยเหลือเกี่ยวกับวิชาชีพของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะการจัดตั้งเป็นชมรมนั้น
สามารถรวมพลังผลงานย่อมดีกว่าคน ๆ เดียวหรือกลุ่มคนจำนวนน้อย

2.4 ทัศนคติด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นด้วยมากและมากที่สุดที่ครู
สังคมศึกษาจะคงศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ

¹Gardon Scott Bachus, "An Analysis of the Academic Preparation Teaching Assignment, and Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary School of Arkansas," p. 2207-A.

²ดนอม มากะจันทร์, "วิธีสอนสังคมศึกษา," ศูนย์ศึกษา 14 (มกราคม-มีนาคม 2510): 114-120.

³จอมใจ หิรัญทรัพย์, "ความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และนักเรียนที่มีต่อครูสังคมศึกษา," หน้า 97.

1. ฝ่ายผู้บริหาร ครูสังคัมศึกษาเห็นว่าผู้บริหารควรเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารควรจัดอบรมครูประจำการอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ทันสมัยให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน ผู้บริหารควรเชิญวิทยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและอื่น ๆ แก่ครูในหมวดวิชาอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูสังคัมศึกษาได้มีโอกาสทดลองกลวิธีการสอนและวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้

2. ฝ่ายครูสังคัมศึกษา ครูสังคัมศึกษาเห็นว่าครูที่จะไปศึกษาต่อและเข้ารับการอบรมควรจัดให้ตรงตามรายวิชาที่สอนอยู่ เมื่อไปรับการอบรมหรือสัมมนาแล้วควรนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้แก่ครูทุกคนภายในหมวดทราบ และที่สำคัญมากคือครูสังคัมศึกษาควรรู้แหล่งวิชาการเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ควรเข้าร่วมหรือมีส่วนทางกิจกรรมในดานการ เมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อจะนำประสบการณ์เหล่านี้ไปแนะนำให้นักเรียน ควรศึกษาและวิจัยสภาพการสอนวิชาสังคัมศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงอันเป็นแนวทางนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และควรหาความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ เช่นการเขียนบทความ ตำราเรียน คู่มือ หรือเอกสารประกอบการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งครูสังคัมศึกษามีความต้องการมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้อมจิตต์ ชูสุวรรณ¹ ที่พบว่า นักการศึกษาและบุคคลทั่วไปเห็นว่า ทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครูที่จำเป็นมากที่สุดคือ การแสวงหาความรู้ใส่ตนอยู่เสมอ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มลวิภา ศันวุฒินันท์² ที่พบว่า บัณฑิตศึกษาศาสตร်และอาจารย์ใหญ่ตามโรงเรียนต่าง ๆ เห็นว่า โปรแกรม

¹น้อมจิตต์ ชูสุวรรณ, "คุณธรรมนิยมของครูสังคัมศึกษา," หน้า 61.

²มลวิภา ศันวุฒินันท์, "การเตรียมครูสังคัมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์," และบทคัดย่อ และหน้า 123.

การเตรียมครูสังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์มีความเหมาะสมดีแล้ว และครูสังคมศึกษาคาว
มีสมบัติประการหนึ่งคือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง ทันต่อความ
เปลี่ยนแปลงของสังคม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภรณ์ จงสีบพันธ์¹ ที่พบว่า
ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายสังคมศึกษา เห็นว่าครูสังคมศึกษาต้องมีความรู้ความ
สามารถสอนเหตุการณ์ปัจจุบันได้ถูกต้อง และนักเรียนส่วนใหญ่ก็ชอบครูสังคมศึกษาที่มี
ความรู้แม่นยำเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสังคมศึกษา และสามารถสอนเหตุการณ์ปัจจุบัน
ได้เข้าใจถูกต้อง

การที่ครูสังคมศึกษามีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระดับมาก
และมากที่สุด เป็นการแสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาเป็นคนที่กระตือรือร้น ขวนขวาย
ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ รักความก้าวหน้า ซึ่งตรงกับธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษา ซึ่ง
ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางสังคมและธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่ง
จำเป็นต้องศึกษาความเคลื่อนไหวและพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ครูสังคมศึกษาจึง
เห็นว่าครูสังคมศึกษาคควรศึกษาคนกว่าอยู่ตลอดเวลา ต้องทันต่อเหตุการณ์ ครูสังคมศึกษา
มีความคิดเห็นเช่นนี้เป็นสิ่งดีที่ครูสังคมศึกษาควรศึกษาด้วยเสมอ แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับความ
ร่วมมือจากบุคคลอื่น ๆ ด้วย เช่นผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ครูทุกคนได้
ไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าครู
สังคมศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคนที่ควรสำรวจว่าเมื่อ
มีโอกาส เวลาอำนวยเมื่อใดควรจะให้ครูสังคมศึกษาไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ทุก
ขณะ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงาน

2.5 หัตถคติต่อวิชาชีพด้านคุณสมบัตินักครูสังคมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาคาวมีบุคลิกเหล่านี้มากที่สุดคือ
ควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีความสามารถในการใช้คำพูดสื่อความหมายได้ชัดเจน
และถูกต้อง ควรมีความซื่อสัตย์สุจริต และต้องเป็นผู้ที่เคารพเหตุผลและรับฟังความคิดเห็น

¹สุภรณ์ จงสีบพันธ์, "การผลิตและการใช้ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา,"
บทคัดย่อ หน้า ๖.

ของผู้อื่น ส่วนคุณสมบัติเรื่องอื่น ๆ ครูสังคัมศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ คำบรรยายและอภิปรายของ วิจิตร ลินสิริ¹ ที่กล่าวถึงลักษณะของผู้สอนสังคัมศึกษา มี ๑๓ ข้อ ซึ่งตรงกับ ๒ ข้อด้วยกันคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง (Confident) และ ความสามารถในการสื่อความหมาย (Communication) และสอดคล้องกับ จรรยา คุณมี² ซึ่งเขียนหนังสือชื่อ "การสอนวิชาสังคัมศึกษา" ที่กล่าวไว้ในเรื่องคุณลักษณะส่วนบุคคล เรื่องหนึ่งคือ ครูสังคัมศึกษาจะต้องมีความมั่นใจในตนเอง และตรงกับผลการวิจัยของ สุวรรณา เนตยากร³ ที่พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองเห็นว่า ทักษะด้านการสอน ครูสังคัมศึกษาต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความหมาย และเฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ⁴ ได้เขียนในหนังสือ "ลักษณะของครูที่ดี" คือครูจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ คนคว่า หากความรู้อยู่เสมอ และมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ชนิทา รัชพลเมือง⁵ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับวิชาครูว่า ครูเป็น ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ เอกการ เคลลี และลาร์รี แอนดรูว์⁶ (Edgar Kelly and Larry Andrew) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูสังคัมศึกษาที่มี

¹วิจิตร ลินสิริ, คำบรรยายและอภิปรายในการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนสังคัมศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ (อัสสำเนา), หน้า 142.

²จรรยา คุณมี, การสอนสังคัมศึกษา, หน้า 8-12.

³สุวรรณา เนตยากร, "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับ ขอบเขต หน้าที่ และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา," หน้า 62.

⁴เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ, ลักษณะของครูที่ดี (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ตำรวจ, 2520), หน้า 367-368.

⁵ชนิทา รัชพลเมือง, "การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพครู," หน้า 63.

⁶Edgar Kelly and Larry Andrew, "Social Studies Education Task," Competency-Based Teacher Education (New Jersey: Prentice-Hall, 1973): 122

ประสิทธิภาพไวขอหนึ่งว่า ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และผลการวิจัยของ จอมใจ หิรัญทรัพย์¹ พบว่า บุคลิกลักษณะที่สำคัญของครู สังคมศึกษาตามที่ยุติบริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ คาคหวังคือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง ใจกว้าง พร้อมทั้งจะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัชฌมา ปิยะมาคา² ที่พบว่า ครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเห็นว่า ครูต้องมีเหตุผลเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและผู้อื่น

สาเหตุที่ครูสังคมศึกษามีความเห็นว่ ครูสังคมศึกษาควรมีบุคลิก เหล่านี้มากที่สุดคือ ควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการใช้คำพูดสื่อความหมายได้ ชัดเจนและถูกต้อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นผู้ที่เคารพเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้เพราะบุคลิกทั้งสี่ประการนั้น โดยเหตุผลแห่งความจริงแล้ว ครูสังคมศึกษา จะต้องมีคุณสมบัติเหล่านี้มากที่สุด เพราะวิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาขอบเขตกว้างขวาง และเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และครอบคลุมถึงพฤติกรรมทุกชนิดของมนุษย์ที่ใช้เป็นหลักในการอยู่ร่วมกันเช่น การเมือง การปกครอง ดังนั้นครูสังคมศึกษาจึงต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถใช้คำพูดสื่อความหมายได้ ชัดเจนและถูกต้อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องเคารพเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย และนอกจากนั้นบุคลิก ลักษณะของครูเป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการศึกษา

2.6 ทิศนคติต่อวิชาชีพ ด้านความสามารถทางวิชาการ วิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่าในด้านความสามารถทางวิชาการ ครูสังคมศึกษาเห็นว่าครูสังคมศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางสังคมศาสตร์อย่าง กว้างขวาง ควรวิเคราะห์และเปรียบเทียบเกี่ยวกับระบบการเมือง การปกครอง สถานการณ์ทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ทั้งภายในและต่างประเทศได้

¹จอมใจ หิรัญทรัพย์, "ความคาคหวังของผูบริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และนักเรียนที่มีต่อครูสังคมศึกษา," หน้า 97.

²มัชฌมา ปิยะมาคา, "การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระ นคร ธนบุรี," หน้า 33.

ครูสังคมศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก และที่เห็นด้วยมากที่สุดคือครูสังคมศึกษามีทักษะในการแสวงหาความรู้ในทางสังคมศาสตร์โดยใช้เครื่องมือเช่น แผนที่ ลูกโลก ซึ่งสอดคล้องกับ อาร์เธอร์ ซี ไบนิ่ง และเดวิด เอช ไบนิ่ง¹ (Arthur C. Bining and David H. Bining) ซึ่งรวมกันเขียนหนังสือชื่อ "Teaching the Social Studies in Secondary Schools" ได้กล่าวถึงลักษณะของครูสังคมศึกษาไว้ประการหนึ่งคือ ต้องมีความสามารถเชิงวิชาการ เช่นครูต้องมีความรู้ความเข้าใจทางสังคมศาสตร์ เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ สามารถอ่านหรือทำแผนที่ได้ มีความรู้พื้นฐานในสาขาที่เกี่ยวข้อง และตรงกับสภาสังคมแห่งนิวยอร์ก² ซึ่งได้วางแนวทางเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูสังคมศึกษาไว้ในเรื่อง "Suggestion Criteria for Certification of Social Studies Teachers" สมรรถภาพประการหนึ่งที่ได้สรุปไว้คือ สมรรถภาพทางวิชาการ คือจะต้องรู้เนื้อหาทางสังคมศาสตร์อย่างกว้างขวาง รู้วิธีการและเครื่องมือทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านวิชาชีพ ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่สำคัญมากที่สุดคือครูสังคมศึกษาคควรกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และต้องมีความยุติธรรมในการวัดผล ประเมินผลนักเรียน ส่วนทัศนคติเรื่องอื่น ๆ ครูสังคมศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ คือจะต้องสอนให้ยูเรียนเกิดทักษะการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ น้อมจิตต์ ชุสุวรรณ³ ที่

¹ Arthur C. Bining and David H. Bining, Teaching the Social Studies in Secondary Schools 3 ed. (New York: McGraw-Hill Book Company, 1952), pp. 203-205.

² The New York State Council for the Social Studies, "Suggestion Criteria for Certification of Social Studies Teachers" U.S. Education Resources Information Center, Eric Document Education (April 1974): 81683.

³ น้อมจิตต์ ชุสุวรรณ, "คุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา," หน้า 61.

พบว่า นักการศึกษาและบุคคลทั่วไปเห็นว่า คุณธรรมที่จำเป็นมากที่สุดของครูสังคัมศึกษา คือความยุติธรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โทมัส อาร์ วอทรูบา และเพนนี่ แอล ไรท์¹ (Thomas R. Wotruba and Penny L. Wright) ที่พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เห็นว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่สำคัญข้อหนึ่งได้แก่มีความ ยุติธรรมในการประเมินผลนักเรียน

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งคือ ครูสังคัมศึกษาที่มีทัศนคติเห็นด้วย ในระดับปานกลางคือ การสอนสังคัมศึกษาให้เข้าใจได้ที่ดีที่สุดคือการใช้วิธีสอนแบบ บรรยายหน้าชั้นเรียน แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทในหนังสือแบบเรียน ซึ่งดู จากผลการวิจัยที่ผ่านมาเช่น ผลการวิจัยของ เขาวภา สิงหะพันธุ์² พบว่าส่วนใหญ่ ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รพีพรรณ เอกสุภาพันธ์³ พบว่า ครูหัวหน้าสาขาวิชาสังคัมศึกษา และนักเรียน เห็นว่า วิธีสอนที่ครูใช้บ่อยที่สุดคือ การบรรยาย และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นบ้างบางครั้ง ส่วนผลการวิจัยของ วิชัย จันทรเทพา⁴ พบว่า ครูสังคัมศึกษาขาดความรู้และทักษะในการใช้เทคนิคการสอน แบบใหม่ แต่จากผลการวิจัยครั้งนี้ครูสังคัมศึกษาเห็นว่า การสอนโดยการบรรยายนั้น ควรใช้ปานกลางเท่านั้น ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะการสอนที่คั้นต้องใช้เทคนิคการสอน หลาย ๆ วิธี เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ส่วนการสอนโดยการบรรยายนั้นควรใช้ เล็กน้อย หรือปานกลางก็เพียงพอแล้ว

¹ Thomas R. Wotruba and Penny L. Wright, "How to Develop a Teacher-Rating Scale Instrument," The Journal of Higher Education 6 (November/December): 653-661.

² เขาวภา สิงหะพันธุ์, "ปัญหาการสอนสังคัมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนการช่าง ภาคการทอ 1," บทความ หน้า ง.

³ รพีพรรณ เอกสุภาพันธ์, "การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนราษฎร์," บทความ หน้า จ.

⁴ วิชัย จันทรเทพา, "ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังคัมศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา," บทความ หน้า จ.

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าครูสังคมนตรีศึกษานั้นต้องมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพทั้งผลการวิจัยที่ปรากฏโดยเฉพาะวิชาชีพแล้วมีความสำคัญยิ่ง แต่จากเหตุการณ์ที่ผ่านมา วิทยาลัยครูหรือสถาบันผลิตครูยังจัดประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติให้แก่ศึกษายังน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักขณา ศกุนะสิงห์¹ ที่พบว่าวิทยาลัยครู 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร จัดประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติให้แก่ศึกษาน้อยมาก เวลาเรียนภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ นักศึกษาจึงประสบปัญหาที่สำคัญคือขาดทักษะในการเตรียมแผนการสอน การเลือกวิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอนที่เหมาะสม และการฝึกสอนเพียง 10 สัปดาห์ไม่มากพอที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพการสอน การเข้าใจในบทบาทความรับผิดชอบของครู และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนได้ ด้วยเหตุนี้สถาบันผลิตครูควรปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และควรเน้นหนักภาคปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักศึกษาจะได้นำประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางเมื่อไปประกอบวิชาชีพจริง ๆ

2.7 ทิศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมนตรีศึกษาคำนบบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมของครูสังคมนตรีศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมนตรีศึกษามีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับมากเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้คือ งานสอนของครูสังคมนตรีศึกษาเป็นการสร้างความมั่นคงของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ครูสังคมนตรีศึกษาควรเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ครูสังคมนตรีศึกษาควรถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติให้แก่เด็กเรียนและบุคคลในสังคม ครูสังคมนตรีศึกษาควรสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่เด็กเรียน ครูสังคมนตรีศึกษาควรฝึกให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้อย่างมีเหตุผล การอบรม กล่อมเกลาศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของครูสังคมนตรีศึกษาโดยตรง ครูสังคมนตรีศึกษาควรร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ครูสังคมนตรีศึกษาควรเข้าร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูสังคมนตรีศึกษาควรเป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น ครูสังคมนตรีศึกษาควรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม ครูสังคมนตรีศึกษาควรมีบทบาทในการศึกษาและวิเคราะห์สังคม

¹ ลักขณา ศกุนะสิงห์, "โปรแกรมประสบการณ์ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง," บทคัดย่อ หน้า จ.

ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ สัจจิต เพียรชอบ¹ ซึ่งเขียนบทความเรื่อง "บทบาทของครูในสังคม" ได้สรุปว่าครูควรมีบทบาทต่อไปนี้ เช่น บทบาทในการอบรมศีลธรรมจรรยา บทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรม บทบาทในการรวมกิจกรรมของชุมชนเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนที่ตนเป็นสมาชิก บทบาทในการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน บทบาทในการศึกษาวิจัย และวิเคราะห์สังคม และบทบาทในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบทบาทในการปฏิรูปสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง² ที่กล่าวว่า ครูสังคมศึกษาต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำของสังคม ศึกษาวิจัยและวิเคราะห์สังคม ให้การศึกษาแก่บุคคลในสังคมเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองดี คือครูสังคมศึกษาต้องมีบทบาทในการปฏิรูปสังคมด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยของ น้อยจิตต์ ชูสุวรรณ³ พบว่า นักการศึกษาและบุคคลทั่วไปได้ให้ข้อเสนอแนะว่าครูสังคมศึกษาต้องตระหนักว่าการพัฒนาค่านิยมทางสังคมที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งของครูสังคมศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ โจนาธาน ซี แมคเลนดอน⁴ (Jonathan C. McLendon) ได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ "Teaching the Social Studies" ว่าครูสังคมศึกษาที่ดีจะต้องฝึกอบรมให้มีคุณสมบัติตามค่านิยมที่สังคมต้องการ ส่วน โคลด์ เอส เบรมเบค⁵ (Cole S. Brembeck) ได้เขียนหนังสือชื่อ "Social Foundation of Education" มีข้อความ

¹ สัจจิต เพียรชอบ, "บทบาทของครูในสังคม," วารสารครูศาสตร์ 1: 4-5 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2514): 108-117.

² สันต์ ธรรมบำรุง, การสอนสังคมศึกษา เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 221 (กรุงเทพมหานคร: บริษัทการพิมพ์, 2523), หน้า 177-178.

³ น้อยจิตต์ ชูสุวรรณ, "คุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา," บทความ หน้า จ.

⁴ Jonathan C. McLendon, Teaching the Social Studies (Washington D.C.: American Research Association of the National Association, 1990), p. 6.

⁵ Cole S. Brembeck, Social Foundation of Education (New York: John Wiley and Sons. Inc. 1971), pp. 447-481.

คนหนึ่งกล่าวถึงบทบาทของครูว่าครูจะต้องมีบทบาทต่อสังคมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังคาดหวังว่าครูจะต้องเป็นปราชญ์บุคคล และเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็ก

สาเหตุที่ครูสังคมศึกษาเห็นว่าครูสังคมศึกษามีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น เนื่องจาก

1. ธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษานั้น เนื้อหาวิชาต้องเกี่ยวกับสังคมหรือชุมชนโดยตรง ดังนั้นครูสังคมศึกษาจึงต้องมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
 2. ครูสังคมศึกษาสำนักในหน้าที่ของตนว่านอกจากหน้าที่การสอนแล้ว ครูนั้นควรทำหน้าที่อื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะการให้บริการแก่สังคม
 3. สังคมให้ความนิยมนัยของ ให้เกียรติแก่ครู ถือว่าครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ให้ความไว้วางใจแก่ครู สังคมจะยกย่องให้ครูเป็นผู้นำ ดังนั้นเมื่อสังคมให้เกียรติเช่นนี้ ครูจึงต้องทำหน้าที่เหล่านั้นด้วยความยินดี แต่อาจจะทำไม่เต็มที่เพราะครูต้องทำหน้าที่สอนด้วย
3. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษาในส่วนกลางมีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาคได้แก่

อาชีพครู เป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้เต็มที่ การที่ครูสังคมศึกษาในส่วนกลางเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาค เพราะค่าครองชีพในส่วนกลางสูงกว่าในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ในส่วนกลางยังมีสิ่งบันเทิงเริงรมย์ คึงดูคึกใจมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาคมีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากกว่าครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง

อาชีพครู เป็นอาชีพที่มีเกียรติควรแก่การภาคภูมิใจ ครูเปรียบเสมือนบิดามารดาคนที่สองของนักเรียน งานสอนที่ท่าอยู่ขณะนี้ช่วยให้มีเกียรติยศ ชื่อเสียงในสังคม อาชีพครู

เป็นอาชีพที่เหมาะสมทั้งสำหรับเพศหญิงและเพศชาย การที่ครูสังคัมศึกษาในส่วนภูมิภาคมีความเห็นด้วยมากกว่าครูสังคัมศึกษาในส่วนกลาง อาจจะเป็นเพราะสภาพสังคัมในส่วนภูมิภาคมีลักษณะเป็นสังคัมชนบท ความเป็นอยู่ของคนในสังคัมยังคงพึ่งพาอาศัยกัน พบปะสังสรรค์กันเป็นประจำ ค่านิยมของคนในสังคัมชนบทหรือสังคัมในส่วนภูมิภาค ยังให้เกียรติยกย่องคนที่มีความรู้ หรือมีการศึกษาสูงกว่าตน และครูในส่วนภูมิภาคก็คิดว่าคนนั้นอยู่ในสังคัมชนบทก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ของสังคัม ต้องไปคลุกคลีช่วยเหลือ และร่วมกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ ทำให้ครูได้รับเกียรติ และการยกย่องจากสังคัม ซึ่งตรงกันข้ามกับครูในส่วนกลางไม่ได้ไปคลุกคลีกับชุมชน จะช่วยเหลือหรือสัมพันธ์กับชุมชนนั้นน้อยมาก ความเป็นอยู่ตามลักษณะสังคัมเมือง คือตัวใครตัวมัน การที่จะให้ครูได้รับเกียรติยกย่องจากสังคัมจึงมีน้อยกว่าส่วนภูมิภาค ส่วนสังคัมเมืองหรือส่วนกลางคนในสังคัมส่วนใหญ่มีการศึกษาสูง จึงทำให้การให้เกียรติยกย่องครูที่มีการศึกษาสูงลดน้อยลงไปด้วย ค่านิยมในสังคัมจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในอันที่จะทำให้ครูในส่วนภูมิภาคมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูมากกว่าส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคัมศึกษาส่วนภูมิภาคเห็นว่า ครูสังคัมศึกษาสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองได้มาก มากกว่าครูสังคัมศึกษาในส่วนกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่าครองชีพต่ำกว่า รายจ่ายมีน้อย สถานะเรีงรมย์หรือสิ่งดึงดูดใจต่าง ๆ มีน้อยกว่า และประกอบกับครูสังคัมศึกษาในส่วนภูมิภาคสามารถหารายได้พิเศษจากค่านอื่นได้มากกว่าครูสังคัมศึกษาในส่วนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มารศรี รัตนกันทา¹ ที่พบว่าครูสังคัมศึกษาเห็นว่า นอกเหนือจากเงินเดือนประจำแล้ว ครูร้อยละ 62.76 มีรายได้พิเศษจากการสอนพิเศษ ค่าขาย ทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ ดังนั้นครูสังคัมศึกษาส่วนภูมิภาคจึงสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองได้มากกว่าครูสังคัมศึกษาส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคัมศึกษาส่วนภูมิภาคเห็นว่า ครูสังคัมศึกษาพร้อมเสมอที่จะเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดารถ้าได้รับสวัสดิการที่ดี และโรงเรียนควรให้ความปลอดภัย

¹มารศรี รัตนกันทา, "ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ
คนในการพัฒนาชุมชน," หน้า 102.

แก่ครูทุกคนในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ มากกว่าครูสังคมนาสิกศึกษาส่วนกลาง ทั้งนี้เนื่องจากครูสังคมนาสิกศึกษาส่วนภูมิภาคไม่ค่อยได้รับสวัสดิการที่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นเมื่อมีที่อื่น ถึงแม้จะเป็นท้องถิ่นทุรกันดารมากก็ตาม ถ้าให้สวัสดิการที่ดี ครูสังคมนาสิกก็พร้อมที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะมนุษย์ทุกคนเกิดมาย่อมต้องการปัจจัยสี่อย่างเพียงพอ เมื่อใดปัจจัยสี่ไม่เพียงพอก็ต้องคืนรน ถึงแม้ว่าบางครั้งอาจจะไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร และในขณะที่เดียวกันครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนภูมิภาคก็ต้องการความปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการมากกว่าครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนกลาง อาจเนื่องจาก

1. ครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนภูมิภาคไม่ค่อยได้รับความปลอดภัยเท่าที่ควร เช่น มีโจรผู้ร้ายชุกชุมซึ่งเกิดจากความยากจน ดังนั้นในส่วนภูมิภาคจึงเกิดเหตุการณ์เขย่าขวัญแกล้วและประชาชนทั่วไปมากกว่าในส่วนกลาง จึงทำให้ครูในส่วนภูมิภาครู้สึกว่าการต้องการความปลอดภัยมากขึ้นถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ในส่วนภูมิภาคเช่น การจับตัวไปเรียกค่าไถ่ เป็นตัวประกัน การฆาตกรรม พวกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ลักลอบทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่ ทำให้ครูซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐบาลเช่นกัน เกิดความหวาดกลัว วิทกกังวล

2. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มักจะขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเห็นได้จากการมีอาชญากรรมเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตามตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ดังที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งว่าครูถูกจับไปเป็นตัวประกัน จึงทำให้ครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนภูมิภาคต้องการความปลอดภัยมากกว่าครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนภูมิภาคเห็นว่าควรเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพครู มากกว่าครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนกลาง ทั้งนี้เพราะว่า ครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนภูมิภาคประสบปัญหาการขาดแคลนตำรา เอกสารต่าง ๆ ขาวสาร อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ แหล่งวิทยากร เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า หรือการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ดังนั้นครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนภูมิภาคจึงเห็นว่าควรเข้าเป็นสมาชิกวิชาชีพครู เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ส่วนครูสังคมนาสิกศึกษาในส่วนกลางมีแหล่งวิทยากร อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเอกสารต่าง ๆ มากกว่าในส่วนภูมิภาค ไม่ค่อยมีปัญหาทางด้านนี้มาก จึงมีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าส่วนภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาคเห็นว่าผู้บริหารควร เปิดโอกาส หรือส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ไปศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะอย่างเท่าเทียมกัน มากกว่า ครูสังคมศึกษาในส่วนกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก

1. ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อ เพราะอาจจะกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงาน เช่น ขาดครูที่จะทำการสอน หรือทำให้ครูคนอื่นต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น

2. ครูสังคมศึกษา ในส่วนภูมิภาคขาดแหล่งที่จะศึกษาหาความรู้ ซึ่งไม่เหมือนกับส่วนกลาง ซึ่งสามารถออกไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยากรต่าง ๆ ได้ทุกโอกาส

ด้วยเหตุนี้ครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาคซึ่งต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ จึงเห็นว่าผู้บริหารควร เปิดโอกาสให้ไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะมากกว่าส่วนกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาชายกับครูสังคมศึกษาหญิง

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษาหญิงมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาชาย มีเพียงเรื่องเดียวคือ ครูควรได้รับเงินเบิกค่ารักษาพยาบาลคืนอย่างรวดเร็ว เพราะ

1. ครูสังคมศึกษาหญิงอาจจะต้องรับผิดชอบทางด้านการจ่ายภายในครอบครัวมากกว่าผู้ชาย ดังนั้นอาจจะมีความรู้สึกอยากจะได้รับเงินคืนอย่างรวดเร็ว เพื่อนำมาพูนจ่ายภายในครอบครัวให้เร็วขึ้น

2. อาจจะเป็นเพราะจิตใจของผู้หญิงมักจะจดจำและรำลึกถึงสิ่งที่ตนเป็นห่วงหรือกังวลมากกว่าผู้ชาย

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษาชายมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง เช่น

อาชีพครู เหมาะสำหรับทั้งเพศหญิงและเพศชาย การที่ครูสังคมศึกษาชายเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง เพราะอาชีพครูนั้นจำเป็นต้องมีทั้งเพศหญิงและเพศชาย ผู้ชายก็เหมาะที่จะเป็นครูเท่าเทียมกับผู้หญิง นอกจากนั้นนักเรียนมีทั้งเพศหญิงและเพศชาย

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่ครูจะต้องมีทั้งชายและหญิง เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ในช่วงโรงเรียนปัทมากรเรียน ครูควรได้รับการพักผ่อนอย่างเต็มที่ สาเหตุที่ครูสังคมศึกษาชายมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง อาจเป็นเพราะว่าธรรมชาติของผู้ชายมักไม่ชอบทำงานจุกจิก เมื่อทำงานก็ลงมือทำอย่างจริงจัง เมื่อถึงเวลาหยุดก็ต้องพักผ่อนอย่างเต็มที่ ส่วนธรรมชาติของผู้หญิงนั้นมักจะจุกจิก ละเอียดย้อนย้อนโยน ให้อภัย ดังนั้นในช่วงโรงเรียนปัทมากรเรียนถึงแม้อาจต้องมาปฏิบัติหน้าที่ราชการบ้าง ก็ไม่ค่อยขัดกับธรรมชาติของผู้หญิง

ท่านพร้อมเสมอที่จะเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดาร ถ้าได้รับสวัสดิการที่ดี สาเหตุที่ครูสังคมศึกษาชายเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง อาจเพราะว่า

1. เป็นธรรมชาติของผู้ชายที่รักการผจญภัย เป็นเพศที่เข้มแข็ง และแข็งแรงกว่าผู้หญิง มีความอดทน จิตใจแข็งแกร่งกว่า รักการต่อสู้ ดังนั้นการทำงานในท้องถิ่นทุรกันดารจึงไม่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้ชาย ซึ่งตรงกันข้ามกับเพศหญิงเป็นเพศอ่อนแอ บอบบาง ไม่เข้มแข็ง อาจจะทนต่อความทุข์ยากในถิ่นทุรกันดารไม่ไหว
2. ผู้หญิงถ้าจะออกไปอยู่ท้องถิ่นทุรกันดาร บิคาบารคามักจะไม่ยอมให้ไป เพราะกลัวภัยอันตรายต่าง ๆ

จากความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาชายที่เห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง ในด้านสวัสดิการและนันทนาการในเรื่องต่าง ๆ เช่น ท่านพร้อมเสมอที่จะเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดารถ้าได้รับสวัสดิการที่ดี ครูควรเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพครู ครูควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูภายในโรงเรียนและบุคคลอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน ควรจัดหาครูไปท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ โรงเรียนควรจัดที่อยู่อาศัยหรือบ้านพักครูให้แก่ครูทั้งในเมืองและในชนบทอย่างเพียงพอ สาเหตุที่ครูสังคมศึกษาชายเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมหญิง อาจจะเนื่องมาจากค่านิยมของสังคมไทยตั้งแต่ดั้งเดิมที่สอนกันมาว่า ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้ชายจะสำนึกตนเองอยู่เสมอว่าเป็นหน้าที่ของผู้ชายที่จะต้องรับผิดชอบในด้านฐานะ ความก้าวหน้า ความมั่นคง เกียรติ ชื่อเสียง และศักดิ์ศรี ทั้งของตนและครอบครัวมากกว่าผู้หญิง ดังนั้นเมื่อมีสิ่งใดที่ทำให้สภาพชีวิตดีขึ้นกว่าเดิม สะดวกสบายกว่าเดิม มีชื่อเสียง มีฐานะและความเจริญ

ก้าวหน้า มั่นคง แล้วผู้ชายมักจะมีความต้องการอย่างแรงกล้า อาจจะลืมเนื่องจาก
สาเหตุนี้ก็ได้ที่ทำให้ครูสังคมศึกษาชายเห็นควมมากกว่าครูสังคมศึกษาหญิง

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งคือ ครูสังคมศึกษาชายจะมีความ
สนใจเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองทางคานเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมากกว่าครู
สังคมศึกษาหญิง เช่น ครูสังคมศึกษาควรเข้าร่วมหรือมีส่วนทางกิจกรรมในด้านการเมือง
เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อจะนำประสบการณ์เหล่านี้ไปแนะนำให้นักเรียน ครูสังคม
ศึกษาควรวิเคราะห์และเปรียบเทียบเกี่ยวกับระบบการเมือง การปกครอง สถานการณ์
การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมทั้งภายใน และต่างประเทศ และครู
สังคมศึกษาควรฝึกทักษะให้นักเรียนมีวิถีทางการดำเนินชีวิตเป็นแบบประชาธิปไตยและ
นำไปปฏิบัติได้จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน สาเหตุอาจเนื่องจาก

1. การปลูกฝังและการอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่อดีตว่าผู้ชายนั้นต้องสนใจการ
บ้านการเมือง และสังคมภายนอก ส่วนผู้หญิงนั้นมีหน้าที่หลักคือ แม่บ้านและเลี้ยงดูบุตร
เท่านั้น
2. อคติที่ผ่านมามีผู้นำในการบริหารประเทศของประเทศไทยนั้นไม่เคย
ปรากฏว่ามีผู้หญิง เป็นผู้นำในการบริหารประเทศ ผู้ชายจะครองอำนาจมีผลออก
จึงอาจทำให้ผู้ชายมีความสำคัญเขาบางคนเองว่าผู้ชายเท่านั้นที่ควร เป็นผู้นำในการ
บริหารประเทศ
3. ผู้ชายมักจะไม่ไว้วางใจผู้หญิง จะมองผู้หญิงว่าเป็นเพศอ่อนแอ ไม่
เข้มแข็ง อ่อนไหวง่าย การตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ นั้นไม่เด็ดขาดหรือไม่กล้าตัดสินใจ
จึงมักคิดว่าผู้นำหรือผู้บริหารในตำแหน่งอื่น ๆ นั้นไม่ควร เป็นผู้หญิง แต่ปัจจุบันนี้แนวคิด
ดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว เพราะผู้หญิงได้รับการศึกษามากขึ้น จึงเริ่มต้นตัวใน
ด้านสิทธิสตรีว่าควร เทาเทียมผู้ชาย ซึ่งปัจจุบันนี้สังคมก็ยอมรับ ซึ่งดูได้จากผู้บริหารใน
ระดับต่าง ๆ ก็มีผู้หญิงเป็นหัวหน้าหรือผู้นำ ดังนั้นครูสังคมศึกษาทั้ง เพศหญิงและชายจะ
ต้องสนใจเหตุการณ์บ้านเมืองทั้งทางคานเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ผลการวิจัยที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ ครูสังคมศึกษาชายเห็นว่าครูควรมีบทบาท
หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม มากกว่าครูสังคมศึกษาหญิงในเรื่องเหล่านี้ เช่น

งานสอนของครู สังคมศึกษา เป็นการสร้างความมั่นคงของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ครูสังคมศึกษาคควรสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน ครูสังคมศึกษาคควรให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้อย่างมีเหตุผล ครูสังคมศึกษาคควรวิเคราะห์และเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอย่างมีเหตุผล ครูสังคมศึกษาคควรร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ครูสังคมศึกษาคควรเข้าร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นอย่างเต็มที่เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูสังคมศึกษาคควรเป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วย ครูสังคมศึกษาคควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และครูสังคมศึกษาคควรมีบทบาทในการศึกษาและวิเคราะห์สังคม

สาเหตุที่ครู สังคมศึกษา ขายเห็นควมมากกว่าครู สังคมศึกษาหญิง อาจเนื่อง จาก

1. จากเหตุผลที่เคยกล่าวแล้วข้างต้น คือ จากการปลูกฝังและการอบรมสั่งสอนมาแต่อดีตว่าผู้ชายต้องสนใจสังคมภายนอก เหตุการณ์บ้านเมือง นอกจากนี้ธรรมชาติของผู้ชายรักการต่อสู้ ชอบทำงานที่ท้าทายความสามารถ อดทน เข้มแข็ง รักการผจญภัย รักความก้าวหน้า รักเกียรติยศและชื่อเสียง

2. ตั้งแต่โบราณผู้ชายได้รับมอบภาระให้เป็นทหารคอยรับใช้ชาติ และยังคงกำหนดเอาไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ผู้ชายที่มีสัญชาติไทยทุกคนต้องเป็นทหาร รับใช้ชาติ จากการปฏิบัติสืบต่อกันมาเช่นนี้ จึงทำให้ผู้ชายมีความรู้สึกและนึกว่าตนเองนั้นต้องทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

3. ตามหลักทางจิตวิทยา ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ได้พัฒนาวิธีวิเคราะห์บุคลิกภาพของมนุษย์ เรียกว่าจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ฟรอยด์คิดว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยสัญชาตญาณในรูปของพลังงาน ที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม พลังงานเหล่านี้ประกอบด้วยอิด (Id) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจิตที่คนเราไม่รู้สึก เป็นจิตไร้สำนึก อิดจะผลักดันให้จิตอีกส่วนหนึ่ง ส่วนใหญ่เป็นส่วนที่รู้สึกเรียกว่าอีโก้ (Ego) ให้กระทำในสิ่งต่าง ๆ ตามที่อิดประสงค์ ส่วนของจิตที่ทำหน้าที่ควบคุมสัญชาตญาณเหล่านี้คือ ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) หรือ มโนธรรมที่มีอยู่ในจิตของแต่ละบุคคลเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ซุปเปอร์อีโก้ เป็นผลที่เกิดจากการอบรมสั่งสอนของสังคมเพื่อควบคุมอิดและอีโก้ให้มีพฤติกรรมอยู่ในทำนองคลองธรรมเป็นที่ยอม

รับของสังคม¹ จากหลักฐานบ่งชี้ว่านี่จะเป็นความจริงที่เป็นความรู้สึกนึกชอบชั่วดีคือ ชูเปอร์อีโก้ ด้วยเหตุนี้การที่ครูสังคมศึกษาผู้ชายเห็นว่าตนมีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าครูสังคมศึกษาผู้หญิง อาจจะเป็นเนื่องจากผู้ชายมีพลังงานเป็นอีโก้ และชูเปอร์อีโก้มากกว่าผู้หญิง จึงทำให้ผู้ชายมีแรงผลักดันทางจิตที่ปรากฏออกมาเป็นจำนวนมากในรูปของความช่วยเหลือ การเสียสละเพื่อส่วนรวม ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ความมีเกียรติยศ ชื่อเสียง และความมีศักดิ์ศรี

5. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป กับครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไปมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี เช่น

ครูที่จะไปศึกษาต่อและเข้ารับการอบรมควรให้ตรงตามสาขาวิชาที่สอนอยู่ สาขาที่ครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไปเห็นด้วยมากกว่าครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี อาจเป็นเพราะ

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า อาจเคยไปเข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อแล้วกลับมาปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่ตรงกับสายงานของตน ในขณะที่ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี อาจจะยังไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อเนื่องจากอายุราชการยังน้อยอยู่ และเพิ่งจบการศึกษาใหม่ๆ จึงยังไม่ถูกส่งเข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อ จึงทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่าไม่รู้ลึกซึ้งหวัง ในขณะที่ครูมีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไปรู้ลึกซึ้งหวังที่ไม่ได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาที่ศึกษาต่อหรือไปรับการอบรมมา

¹ สุจิต บุญบงการ และคณะ, มนุษย์กับสังคม, โครงการศึกษาทั่วไปฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สิงหาคม 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 28-29.

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป ย่อมมีประสบการณ์ในการทำงานมาก ย่อมเข้าใจและรู้ถึงปัญหาในด้าน การเรียนการสอนดีกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี เพราะสามารถนำทฤษฎีที่เรียนมาทดลองและปฏิบัติจริงมากกว่า ในขณะที่เกี่ยวข้องกับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า ย่อมไม่ทราบปัญหาได้ดีและมากเท่ากับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า

ส่วนทัศนคติของครู สังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี เห็นด้วยมากกว่าครู สังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป เช่น การสอน สังคมศึกษาให้เข้าใจได้ดีที่สุดคือการ ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทในหนังสือแบบเรียน สาเหตุที่ครู สังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี เห็นด้วยมากกว่า อาจเพราะว่ายังไม่ได้ใช้เทคนิคการสอนแบบอื่น ๆ มากพอ จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจ ดังนั้นจึงเชื่อว่าการ สอนแบบบรรยายทำให้เข้าใจได้ดีที่สุดใน การสอนวิชาสังคมศึกษา

6. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของครู สังคมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะกับครู สังคมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ

ผลการวิจัยพบว่าครู สังคมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครู สังคมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะได้แก่ ครู สังคมศึกษาควรมองโลกในแง่ดีปราศจากอคติ ครู สังคมศึกษาควรมีทักษะในการแสวงหาความรู้ในทางสังคมศาสตร์โดยใช้เครื่องมือ เช่น แผนที่ ลูกโลก และครู สังคมศึกษาควร เป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วย

สาเหตุที่ครู สังคมศึกษา ที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะเห็นด้วยมากกว่าครู สังคมศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ เพราะครู สังคมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาทางด้านการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉพาะนั้นย่อมเข้าใจ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา ขอบข่ายของเนื้อหาวิชา ตลอดจนบทบาทของครู สังคมศึกษาได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ ดังนั้นผู้ที่จะสอนวิชาสังคมศึกษาต้องมีจิตใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มองโลกในแง่ดี ปราศจากอคติ ครู สังคมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ ย่อมเข้าใจกระบวนการ

เรียนการสอนของวิชาเป็นอย่างดี และถือว่าวิธีการแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์ โดยใช้เครื่องมือนี้เป็นกุญแจ สำคัญที่จะไขความรู้ทางสังคมศาสตร์ให้กระจ่างชัดเจขึ้น ส่วนครูที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะย่อมขาดทักษะในการแสวงหาความรู้และเทคนิค การสอน หรืออาจจะมีการสอนน้อยกว่า นอกจากนี้ครูที่ได้รับการฝึกอบรมมา โดยเฉพาะจะเข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนเองว่านอกจากหน้าที่การสอนแล้วยังต้องมีบทบาท ในด้านอื่นๆ อีก เช่น ช่วยเหลือ มีส่วนร่วม และให้บริการแก่สังคม ชุมชนหรือท้องถิ่น ยกเว้นในกรุงเทพฯ จะเห็นบทบาทในข้อนี้ไม่แจ่มชัด แต่ในส่วนภูมิภาคหรือชนบทแล้ว ครู จะมีบทบาทในด้าน การช่วยเหลือสังคมหรือท้องถิ่นอย่างมาก ซึ่งตรงกับบทบาทของ สาร สาระทัศนายนันท์¹ ได้สรุปคุณสมบัติของครูที่ชนบทต้องการว่าครูจะต้องเสียสละ ต่อการพัฒนาท้องถิ่น สามารถจะเป็นผู้นำของประชาชนในการแก้ปัญหาของท้องถิ่น ด้วย เหตุผลดังกล่าวแล้วครูสังคมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ มีความเห็นด้วย มากกว่าครูสังคมศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะมีทัศนคติเห็นด้วย มากกว่าครูสังคมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ ได้แก่ครูสังคมศึกษาที่มีความ รู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และโครงสร้างของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ครูที่จะไปศึกษาต่อและเข้ารับการอบรมควรจัดให้ตรงตามสายวิชาที่สอนอยู่ สาเหตุที่ครูสังคมศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะมีความเห็นด้วยมากกว่าครูสังคม ศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ เพราะผู้ที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะย่อมไม่ ได้ศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างถี่พอ ดังนั้นเมื่อมาปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ ทำให้ ไม่ทราบเป้าหมายของการเรียนการสอนว่าจะสอนใคร สอนอะไร สอนอย่างไร สอน ทำไม จึงมีความรู้สึกเลื่อนลอย สอนอย่างไรไม่มีหลักเกณฑ์ ด้วยเหตุนี้ครูสังคมศึกษาที่ไม่ได้ ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ จึงรู้สึกว่าคุณภาพปัญหานี้มากกว่าผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดย เฉพาะ ดังนั้นจึงมีแนวคิดว่าครูที่จะไปศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมควรจัดให้ตรงตาม สายวิชาที่สอนอยู่ เพราะจะได้ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติงานและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

¹สาร สาระทัศนายนันท์, "ครูที่ชนบทต้องการ," ครูสาร 2 (เมษายน 2520): 7-18.

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมนักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ เห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนักศึกษาที่ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะคือ สังคมนักศึกษาที่ได้รับปริญญาทางการศึกษามีศักดิ์ศรีเท่ากับผู้ที่ได้รับปริญญาสาขาอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะเมื่อไปทำหน้าที่เป็นครู ทุกคนในสังคมจะให้เกียรติเท่าเทียมกันหมด โดยไม่คิดคำนึงว่าครูคนไหนจะจบมาทางการศึกษาโดยเฉพาะหรือมาจากสาขาอื่น เพราะอย่างไรก็ตามก็ได้ชื่อว่า เป็นครู เช่นกัน

ผลการวิจัยพบประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ ครูสังคมนักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ เห็นด้วยมากกว่าครูสังคมนักศึกษาที่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะคือ ครูทุกคนสามารถเป็นครูสังคมนักศึกษาที่ดีได้ สาเหตุที่ครูสังคมนักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะมีความคิดเห็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากไม่เข้าใจหลักปรัชญาของวิชาสังคมนักศึกษาอย่างแท้จริง จึงคิดว่าตนเองแม้ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะก็สามารถเป็นครูสังคมนักศึกษาที่ดีได้ ส่วนครูสังคมนักศึกษาที่ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะยอมเข้าใจหลักปรัชญาของวิชาสังคมนักศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงเห็นว่าการเป็นครูสังคมนักศึกษาที่ดีเป็นสิ่งยากยิ่ง วิชาสังคมนักศึกษาไม่ใช่ครูคนใดที่ได้ชื่อว่า เป็นครูแล้วจะสอนได้ดีทุกคน เพราะจะต้องมีเทคนิคการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ มากมายเพื่อจะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี ซึ่งครูสังคมนักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะจะไม่ทราบอย่างลึกซึ้งและหมั่นเข้าใจอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ครูสังคมนักศึกษาที่ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะจึงเห็นด้วยน้อยกว่าครูสังคมนักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบถึงทิศทางการความคิดของครูสังคมนักศึกษาซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพราะแนวความคิดบางอย่างจะต้องรีบปรับปรุงแก้ไขกันอย่างจริงจัง เพื่อให้วิชาชีพของครูสังคมนักศึกษามุ่งตามเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพ ความเป็นพลเมืองดีของเยาวชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรสอบคัดเลือกครูสอนวิชาสังคมศึกษาให้รั้คคุณ
ขึ้น โดยเฉพาะในค่านวชิ ควรเลือกเฉพาะผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมาทางค่านการ เรียน
การสอนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉพาะ คือวิชาเอกการสอนสังคมศึกษาเท่านั้น เพื่อให้ได้
ครูสังคมศึกษาที่มีสมรรถภาพสูง ทั้งทางค่านวิชาการและวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้
อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูสังคมศึกษาที่ฝึกอบรมมาโดยเฉพาะย่อมจะมีทัศนคติที่ดี
ต่อวิชาชีพ ซึ่งจะสามารถแสวงหาแนวทางในการทำงาน เพื่อให้ตรงกับหลักปรัชญา
และวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาได้ดี
2. กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงคุณภาพของครูสังคมศึกษาอยู่เสมอ
เพื่อเป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานของวิชาชีพนี้ให้ดีขึ้น เช่น ให้ศึกษา
เพิ่มเติม เข้ารับการอบรม สัมมนา เป็นต้น เพื่อทำให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ
อย่างกว้างขวาง
3. กระทรวงศึกษาธิการหรือโรงเรียนควรส่งเสริมครูสังคมศึกษาให้มี
ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดยการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี เช่น จัดให้
วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรให้
ความสำคัญแก่ครูสังคมศึกษา มีความยุติธรรม ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน
ของครู และให้สวัสดิการและความปลอดภัยที่ดีแก่ครู

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันผลิตครู

1. การสอบคัดเลือกนิสิต นักศึกษา เข้าเรียนในสถาบันผลิตครูทุกระดับ
ควรมีการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูควบคู่ไปกับความสามารถและพื้นฐานทางวิชาการ
2. สถาบันผลิตครูทุกระดับ ควรจะปรับปรุงโปรแกรมการผลิตครูที่เน้นการ
พัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพให้อยู่ในระดับสูงที่สุด โดยปลูกฝังทัศนคติต่อวิชาชีพครูตั้งแต่เริ่ม
แรก และตลอดเวลาที่อยู่ในสถาบันฝึกหัดครู โดยเน้นบทบาทความสำคัญของครูสังคมศึกษา
ที่มีต่อสังคม
3. สถาบันผลิตครู ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีภาคปฏิบัติค่านวิชาชีพให้มากขึ้น
และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีสุดท้าย

4. สถาบันผลิตครู ควรจะมีการติดตามผลการผลิตครูสังคัมศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของครูสังคัมศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมการเตรียมครูสังคัมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ควรจะได้มีการพิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลในการถ่ายทอดวิชาการและวิชาชีพในสถาบันผลิตครูทุกระดับ โดยคำนึงถึงการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูเป็นประการสำคัญควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคัมศึกษา

1. ครูสังคัมศึกษาจะต้องเห็นว่าวิชาชีพของตนเองมีความสำคัญและครูที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนการสอนสังคัมศึกษามาโดยเฉพาะเท่านั้นที่จะเป็นครูสังคัมศึกษาที่ดีได้ โดยสามารถยืนยันด้วยการปฏิบัติของตนเองได้

2. ครูสังคัมศึกษาต้องมีจุดมุ่งการณ์ในการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ถึงแม้จะพบอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ก็ต้องไม่ย่อท้อต่อสิ่งเหล่านั้น

3. ครูสังคัมศึกษาควรปรับปรุงตนเองอยู่เสมอในด้านกรเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียน ผู้บริหารและบุคคลอื่น ๆ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษา โดยหมั่นศึกษา ค้นคว้า หากความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ นำเอาเทคนิคการสอนที่ทันสมัย เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษา มาใช้ในการเรียนการสอน และควรหาโอกาสเข้าร่วมการอบรม สัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพครู เพื่อจะได้นำความรู้มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ครูสังคัมศึกษาต้องฝึกฝนเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะกับเนื้อหาวิชาสังคัมศึกษา

5. ครูสังคัมศึกษาควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพของตนเองอยู่เสมอ เพื่อหาทางแก้ไขและข้อบกพร่อง ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงาน

6. ครูสังคัมศึกษาควรศึกษาเนื้อหาของหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตรให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง และสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายนั้นเพื่อให้นักเรียนบรรลุ

ความมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

7. ครูสังคัมศึกษาควรเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อจะได้ทราบถึงค่านิยม ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งครูสังคัมศึกษาจะได้นำมาพิจารณาหาทางช่วยเหลือท้องถิ่นและแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกคองแก่นักเรียน ซึ่งจะเป็นผู้นำท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่นต่อไป

8. ครูสังคัมศึกษาควรให้บริการในค่านความรู้ หรือเผยแพร่ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แก่ท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตย เศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น

9. ครูสังคัมศึกษาควรศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลวิชาสังคัมศึกษา ตามหลักสูตรให้แจ่มแจ้งและวัดผล ประเมินผลอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ในการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน ไม่ควร เน้นความรู้ความจำในเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ควร เน้นค่านพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย

10. ครูสังคัมศึกษาในส่วนภูมิภาคควรได้รับสวัสดิการและนันทนาการเป็นอย่างดี โดยเฉพาะความปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของครูสังคัมศึกษา

11. ครูสังคัมศึกษาหญิงจะต้องเห็นว่า ตามีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเท่าเทียมกับครูสังคัมศึกษาชาย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สอนวิชาอื่น ๆ ด้วย
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคัมศึกษาต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครูระหว่างนิสิต นักศึกษา กับครูประจำการ
4. ควรมีการศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคัมศึกษาในระดับประถมศึกษา และระดับอุดมศึกษาคด้วย
5. ควรมีการสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูให้เป็นฉบับมาตรฐาน